

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฝากบ้านกับตำรวจต่อการรับบริการ ของสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย” ผู้ศึกษาได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการประกอบอาชญากรรม
3. แนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชน
7. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
9. แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน
10. โครงการฝากบ้านกับตำรวจ
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ของสังคม และขณะเดียวกันอาชญากรรมก็เป็นดัชนี (Indicator) ที่วัดความเจริญ ความเสื่อมของสังคม หมายความว่าทุกสังคมต้องมีอาชญากรรม แต่สังคมสามารถควบคุมอาชญากรรมได้ ดังนั้นจึงปรากฏว่าบางสังคมมีสถิติอาชญากรรมต่ำมาก มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสูง ขณะเดียวกันบางสังคมมีอาชญากรรมสูงมาก

เมื่ออาชญากรรมเปรียบเสมือนโรคภัยซึ่งมนุษย์สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ นั้น หรือสามารถควบคุมอาชญากรรมได้ นักวิชาการยอมรับว่าการป้องกันดีกว่าการแก้ไข เนื่องจากอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วย่อมนำมาซึ่งการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

การป้องกันมิให้คนกระทำผิดย่อมดีกว่าการที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำผิดถึง 40 คนมาดำเนินคดี

วิลสัน และ แมคลาเรน (WILSON and MALAREN) เสนอว่าการป้องกันอาชญากรรมที่ได้ผลนั้นจะต้องกระจายกำลังตำรวจออกตรวจท้องที่ให้ทั่วถึง เนื่องจากการปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลต่อการยับยั้งผู้มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม เพราะเกรงกลัวจะถูกจับ อีกทั้งทำให้ประชาชนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยเมื่อพบเห็นตำรวจออกตรวจท้องที่อยู่เสมอ (WILSON and MCLAREN, 1973, p. 14)

เพรส (PRESS) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของตำรวจสายตรวจเดินเท้าที่มีต่ออาชญากรรม โดยทำการทดลองในปี ค.ศ.1971 ที่มหานครนิวยอร์ก โดยจัดกำลังตำรวจท้องที่เพิ่ม 40% ของจำนวนกำลังเดิมของพื้นที่ทดลอง ส่วนพื้นที่เปรียบเทียบและพื้นที่อื่น ๆ ไม่ได้จัดกำลังเพิ่มเติมแต่อย่างใด ผลการวิเคราะห์สรุปว่าอาชญากรรมบนท้องถนนและพื้นที่สาธารณะทั่วไปของพื้นที่ที่ทดลองลดลงอย่างชัดเจน (PRESS, อ้างถึงใน ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, 2529, น. 7)

จอร์นสัน (JOHNSON) ได้เสนอแนวทางการป้องกันอาชญากรรมไว้ 2 แนวทางด้วยกันคือป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งต่อบุคคล โดยการบังคับใช้กฎหมายให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยการยับยั้งผู้ที่จะประกอบอาชญากรรม หรือจับกุมผู้กระทำผิดไปลงโทษ และแก้ไขปัญหาการปรับตัวของคน อีกแนวทางหนึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเพื่อลดอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรม (JOHNSON, 1987, p. 437)

แนวความคิดที่ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมที่ได้รับการยอมรับกันในแวดวงของนักวิชาการนั้น สามารถจำแนกได้เป็น 3 แนวคิด คือ แนวความคิดในการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) แนวความคิดชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation) และแนวความคิดการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design)

1. แนวคิดในการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach)

การป้องกันอาชญากรรมเป็นภารกิจหลักของตำรวจ ตั้งแต่สมัยเซอร์ โรเบิร์ต พีล (Sir ROBERT PEEL) ได้ตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอนในสมัยปี ค.ศ.1829 ซึ่งพีลได้รับการยอมรับว่าเป็นบิดาแห่งการตำรวจยุคใหม่ พีลได้เน้นให้ตำรวจภายใต้การบังคับบัญชาของเขาได้ตระหนักว่างานหลักของตำรวจคือ การป้องกันอาชญากรรมและมีความสำคัญกว่าการสืบสวน สอบสวน จับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ และนี่คือพื้นฐานของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย

แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมมิให้กระทำความผิดได้ เพราะเกรงกลัวต่อการจับกุม ดังนั้นตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบ และมีวิทยุสายตรวจให้เห็นเด่นชัดเพื่อเป็นการข่มขวัญ ยับยั้งอาชญากรรม นอกจากนี้การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปทุกหนแห่ง

ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายจึงเน้นการปรากฏตัวของตำรวจ และการกระจายกำลังของตำรวจในพื้นที่ให้ครอบคลุมทั้งชุมชน ซึ่งจะเป็นการป้องกันอาชญากรรมด้วยการลดช่องโอกาสในการกระทำความผิด ดังนั้น ตำรวจสายตรวจจึงได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม และระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้น กลวิธีหลักในการป้องกันอาชญากรรมตามแนวคิดทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย คือ การตรวจท้องที่ การปรากฏตัวของตำรวจ และการระงับยับยั้งอาชญากรรมเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น องค์ประกอบหลักของยุทธวิธี คือ กำลังตำรวจ อาวุธ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในการตรวจ ในการประจำการ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526, น. 10)

สรุปแล้วทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายมีสมมติฐานที่ตั้งอยู่บนความเชื่อว่า กำลังสายตรวจที่พร้อมสรรพทั้งกำลังพล อาวุธ เครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร ยานพาหนะ ตลอดจนการออกตรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งอัตราส่วนของตำรวจต่อประชากรในจำนวนที่เหมาะสมจะสามารถป้องกันอาชญากรรมได้

แต่การศึกษาของเคลลิง (KELLING) ได้แย้งว่าการใช้กำลังสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่า การใช้สายตรวจมิได้มีผลทำให้สถิติอาชญากรรมลดลงแต่อย่างใด หรือผลการศึกษาของสายตรวจเดินเท้าของอังกฤษจะทำให้อาชญากรรมลดลง แต่ก็ไม่แน่ว่าการลดลงนั้นจะสามารถคงอยู่ได้นานเพียงใด (KELLING, 1974, p. 26)

2. แนวคิดชุมชนสัมพันธ์ (Communities Relation Approach)

ที่มาของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์มีรากฐานมาจากความเชื่อของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานความคิดที่ว่า การป้องกันอาชญากรรมเป็นงานหลัก ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยกลไกของรัฐฝ่ายเดียว อีกทั้งเชื่อว่ากำลังสายตรวจสามารถปกป้องคุ้มครองประชาชนให้ปลอดภัยได้โดยปราศจากการร้องขอความร่วมมือจากประชาชน

แนวคิดชุมชนสัมพันธ์มีที่มาจากแนวความคิด และผลการศึกษาวิจัยของนักอาชญาวิทยาในกลุ่มชิคาโก ซึ่งรู้จักกันดีในนามของสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรม (Ecological School of Criminology) ภายใต้การนำของโรเบิร์ต อี พาร์ค (ROBERT E. PARK) ซึ่งอธิบายว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวร ตามลักษณะพื้นที่บริเวณใดที่เกิดอาชญากรรมบ่อยครั้งมักเกิดซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะพื้นที่ที่มีสถิติอาชญากรรมสูงมีความแตกต่างจากพื้นที่ที่มีอาชญากรรมต่ำ ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ การขาดระเบียบทางสังคม (Social Disorganization) อันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ในยุคก่อนการเจริญทางอุตสาหกรรมเข้าสู่ชุมชนในยุคอุตสาหกรรมจะนำมาซึ่งปัญหา อาชญากรรมและปัญหาสังคมอื่น ๆ (ROBERT E. PARK, 1952, p. 63)

ดังนั้นการขาดระเบียบของสังคมจึงเป็นสาเหตุของอาชญากรรมตามทฤษฎีนี้ หมายความว่า การที่สภาวะของสังคมที่แตกสลาย กลไกสังคมไม่อาจทำหน้าที่ยึดเหนี่ยว ความผูกพันของคนและสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างร่วมมือ มีความเป็นเอกภาพในชุมชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลไกในการควบคุมสังคม (Social Control) ที่เป็นแบบไม่ทางการ (Informal Social Control) อ่อนพลังลงไม่สามารถควบคุม สนับสนุน ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมนั่นเอง

สรุปได้ว่าหัวใจสำคัญของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ก็คือ การจัดสภาพทั่วไปของละแวกบ้าน ชุมชนในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกตตรวจตรา โดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันในการป้องกัน ทั้งชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและครอบครัว ชุมชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม

แสดงว่าแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นบทบาทของประชาชนและชุมชนเป็นหลัก ในการที่จะป้องกันอาชญากรรม ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวคิดการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งบทบาทหลักอยู่ที่ตำรวจสายตรวจ แต่แนวคิดชุมชนสัมพันธ์ก็ได้ปฏิเสธบทบาทของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม อีกทั้งยังเสนอแนวทางการปรับบทบาทของตำรวจสายตรวจที่เคยปฏิบัติกันยาวนานมาเป็นบทบาทที่เข้าร่วมกับประชาชนและชุมชนในการวางแผนให้ข้อมูล ปรึกษาในการที่จะป้องกันอาชญากรรม ซึ่งตำรวจจะมีใช้บทบาทหลักในการป้องกันอาชญากรรมแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการประกอบอาชีพอาชญากรรม

สาเหตุที่นำไปสู่การประกอบอาชีพอาชญากรรมนั้น สามารถแยกได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ ประการแรก สาเหตุจากทางด้านร่างกายและจิตใจ และประการที่สองคือ สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สาเหตุ 2 สาเหตุนี้แล้วยังสามารถใช้วิธีการศึกษาเฉพาะราย ศึกษาเจาะจงลงไปเพื่อให้ทราบสาเหตุที่แน่ชัดว่าเพราะเหตุใดบุคคลนั้น ๆ จึงได้กระทำความผิด หรือมีอิทธิพลใด ๆ ที่โน้มน้าวให้บุคคลนั้น ๆ ประกอบอาชีพอาชญากรรม เพื่อจะได้หาวิธีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัจจัยดังกล่าว ช่วยเหลือบุคคลนั้น ๆ กลับตนเป็นคนดีต่อไป (โสภา ซปีลมันน์, 2537, น. 16-22)

วรเดช จันทรศรี (2522) สรุปสาเหตุของอาชีพอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรมนั้นย่อมเกี่ยวพัน และขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานะชนชั้นทางสังคม นี่จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำความผิด ความสามารถที่จะต่อต้านความกดดันในการกระทำความผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม และความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป

ไอซิดอร์ ซิลเวอร์ (Isidore Silver, 1981) กล่าวว่า การที่จะมองให้เห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ นั้น ควรที่จะหาสาเหตุให้พบเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ ก่อน ซึ่งนักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่จะพยายามชี้ถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. หาความถี่ของการเกิดกับสาเหตุที่ก่อให้เกิด
2. ชนวนที่ก่อให้เกิด
3. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาเหตุอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นไปได้

หากไม่สามารถที่จะหาสิ่งเหล่านี้ได้ก็หมายถึง ความล้มเหลวที่จะนำไปสู่สาเหตุของการเกิดปัญหานั้น ๆ ได้

ในบรรดาสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลประกอบอาชีพอาชญากรรม ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่นับว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก เพราะจะค่อย ๆ ซึมเข้าปปรุงแต่งลักษณะจิตใจ อารมณ์ และทัศนคติ ซึ่งแสดงออกในรูปของบุคลิกภาพ ทำให้มีแนวโน้มที่จะทำตามหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม จนถึงระดับนำไปสู่การประกอบอาชีพอาชญากรรมได้ง่าย หากมีปัจจัยคือโอกาสและสถานการณ์อำนวย จากการศึกษานี้ของโคเฮน และ ชอร์ต (Cohen & Short, 1976) พบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในเขตชุมชนเมือง และโดยเฉพาะในเขตชานเมือง สาเหตุที่สำคัญสาเหตุหนึ่งนั้น คือ ช่วงโอกาส อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการประกอบอาชีพอาชญากรรมนั้น สิ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่ไปด้วยคือ

การศึกษาเหยื่ออาชญากรรมควบคู่ไปกับการศึกษาอาชญากรรม เพราะทั้ง 2 กลุ่มมีบทบาทสำคัญ สำคัญต่อการให้เกิดอาชญากรรมขึ้น

จากการศึกษาของ สตีเฟน เซฟเฟอร์ (อ้างถึงใน อรรถนพ ชูบำรุง, 2523) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรมกับอาชญากรนั้น พบว่า

1. มีข้อแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย ที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและต้องกลายเป็นอาชญากร ปรากฏว่าในคดีอุจฉกรรจ์ ผู้ชายกระทำมากกว่าผู้หญิง 17 เท่าตัว และพวกที่ตกเป็นเหยื่อก็เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

2. กลุ่มอายุ ปรากฏว่าผู้ชายที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี และอายุระหว่าง 51-60 ปี มักจะตกเป็นเหยื่อมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ส่วนผู้หญิงนั้นปรากฏว่า อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมักตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมากกว่ากลุ่มอายุอื่น

3. รายได้ ระดับการศึกษา และงานอาชีพ จากการศึกษานี้ปรากฏว่า ไม่มีข้อแตกต่างกันระหว่างการศึกษาและงานอาชีพของอาชญากร กับการศึกษาและงานอาชีพของเหยื่ออาชญากร

4. ในเรื่องวิธีการ และทัศนคติในการประกอบอาชญากรรมนั้น มีข้อสรุปที่สำคัญคือ อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์ กระทำลงไปก็เพราะต้องการทรัพย์สินเงินทอง โดยมากมักใช้ปืนเป็นอาวุธ คนที่มีอารมณ์เดือดพล่านมักใช้อาวุธที่ใช้สำหรับแทงหรือฟัน อาวุธที่ใช้สำหรับทำร้ายกันในระหว่างสามีภรรยา มักจะใช้อาวุธที่ใช้สำหรับแทงหรือฟัน เหยื่อที่ถูกสังหารด้วยปืนมักจะเป็นเหยื่อที่ไม่มีทางตอบโต้ได้ และการยั่วยุบของเหยื่อจะกระตุ้นให้เกิดการใช้ปืนทันที

ดังนั้น การให้ความสำคัญแก่เหยื่ออาชญากรรมก็เพื่อจะทำให้เข้าใจปัญหาอาชญากรรมได้ดีขึ้น ไม่ต้องโยนความผิดให้แก่ตัวอาชญากรแต่เพียงด้านเดียว

โรนาร์ต เลาเดอร์ (Lauder, 1985, p. 20) ได้ระบุให้ทราบถึงจำนวนครอบครัวในอเมริกาว่ามีถึง 86 ล้านครอบครัว และในปีหนึ่ง ๆ จะมีสมาชิกของแต่ละครอบครัวรวมถึง 24 ล้านคนที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม จำนวนการถูกข่มขืนหรือขโมยขึ้นบ้านในแต่ละปีจะมีจำนวนมากกว่าการตายด้วยหัวใจวาย การถูกข่มขืนในแต่ละปีจะมีจำนวนมากกว่าการป่วยเป็นโรคมะเร็ง การก่ออาชญากรรมประเภทรุนแรงจะเกิดขึ้นมากกว่าการลอบวางเพลิง และในบรรดาครอบครัวที่ยกเป็นเหยื่อนั้น เมื่อศึกษาคุณลักษณะของเหยื่อแล้วพบว่า เหยื่ออาชญากรรมประเภทรุนแรงทั่วไปส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ยกเว้นกรณีอาชญากรรมประเภทถูกข่มขืน เกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายนั้น ผู้หญิงที่หย่าหรือผู้หญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานจะถูกทำร้ายร่างกายน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ส่วนใหญ่แม่เฒ่าจะถูกทำร้ายร่างกายน้อยที่สุด

การศึกษาของเลาเดอร์ (Lauder, 1985, p. 21) พบว่า อาชญากรรมประเภทขิงขิง วังราวที่ใช้มีดเป็นอาวุธ เขี่ยอ้มักจะได้รับบาดเจ็บมากกว่าพวกขิงขิงวังราวที่ใช้ปืนเป็นอาวุธ คือมีเพียงร้อยละ 25 ส่วนร้อยละ 44 จะเป็นอาวุธประเภททั่วไป เช่น ท่อนไม้ ขวดเบียร์หรือก้อนหิน และในบรรดาอาชญากรที่ใช้ปืนนั้น จะยิงจริงหรือเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น อย่างไรก็ตามบ้านก็ยังเป็นที่ปลอดภัยที่สุดจากอาชญากรรมทั้งหลาย ถึงแม้จำนวนถึงร้อยละ 20 ของเหยื่อที่ถูกข่มขืนจะเกิดขึ้นในบ้าน หรือจำนวนร้อยละ 7 จะถูกปล้น หรือจำนวนร้อยละ 4 จะถูกทำร้ายร่างกาย

อย่างไรก็ตาม บรรดาสถิติข้อมูลทางอาชญากรรมที่ได้รับอยู่นั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ได้รับจากเหยื่อที่มาแจ้งความเท่านั้น เลาเดอร์ (Lauder, 1985, p. 21) ได้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อครอบครัวถูกโจรกรรมหรือสมาชิกในครอบครัวตกเป็นเหยื่อ จะมีการแจ้งความประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น โดยเฉพาะกรณีถูกข่มขืน จำนวนมากกว่าครึ่งไม่ยอมแจ้งความ นอกจากนี้ในกรณีถูกย่องเบา สูญเสียทรัพย์สินเพียงเล็กน้อย จำนวนร้อยละ 87 จะไม่แจ้งความ

ดังนั้น สาเหตุของการประกอบอาชญากรรมจากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่ามาจากสาเหตุหลัก 2 ประการคือ

1. สาเหตุทางร่างกายและจิตใจ

1) สาเหตุทางร่างกาย

ซีซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso) มีแนวความคิดเห็นว่า พวกอาชญากรมักมีลักษณะทางร่างกายแตกต่างไปจากพวกที่ไม่ใช่อาชญากร อาชญากรที่กระทำผิดบ่อย ๆ จะมีลักษณะร่างกาย และมีการประพฤติปฏิบัติตนในสังคมเช่นเดียวกับในสมัยที่มนุษย์ยังป่าเถื่อน ทั้งนี้เพราะมนุษย์รับสิ่งเหล่านี้สืบทอดมาทางสายโลหิตจากบรรพบุรุษซึ่งถ่ายทอดมาเป็นรุ่น และในแต่ละรุ่นที่ถ่ายทอดมานั้น ลักษณะอุปนิสัยดังกล่าวได้แฝงนิ่งอยู่ไม่แสดงออกให้เห็นตกทอดมาหลายชั่วคน ลอมโบโรโซยังยืนยันว่า อาชญากรประเภทที่มีสัญชาตญาณป่าเถื่อนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษด้วยการถ่ายทอดทางสายโลหิตนั้นมีตัวบ่งชี้ให้เห็นลักษณะเช่นนั้นได้ จากรูปหน้าที่ไม่ได้สัดส่วน ดวงตาที่ผิดปกติและมีลักษณะประหลาด แขนยาวมากผิดปกติ ขากรรไกรใหญ่และกว้าง เป็นต้น เครชเมอร์ (Kretschmer, 1925) นักจิตวิทยาบุคลิกภาพที่มีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่ง ให้แนวความคิดว่าสัดส่วนของร่างกายจะมีผลต่ออารมณ์ของบุคคลนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน

2) สาเหตุทางจิตใจ

ความเครียด ความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ จะมีผลต่อสุขภาพจิต ทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตใจขึ้น และนำไปสู่การกระทำผิดได้ ในปัจจุบันมีจำนวนไม่น้อยที่บุคคลกระทำผิดเนื่องมาจากจิตใจที่ผิดปกติ และยังไม่สามารถหาเหตุผลเหตุที่แน่ชัดออกมาได้ว่า เหตุใดจึงใจให้

บุคคลกระทำความผิด ทั้งนี้เพราะมูลเหตุจูงใจที่แท้จริงของการกระทำผิดนั้นถูกฝังลึกอยู่ในจิตใต้สำนึก และเกิดขึ้นเนื่องมาจากสาเหตุทางอารมณ์ของบุคคลนั้น การประกอบอาชญากรรมโดยทั่วไปที่มีได้มีสาเหตุมาจากด้านจิตใจสามารถทราบถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้บุคคลนั้นประกอบอาชญากรรมได้ เช่น ขโมยเพราะต้องการทรัพย์สิน ทำร้ายร่างกายเพราะความโกรธแค้น หรือหึงหวง แต่อาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่มีจิตใจผิดปกติ นั้น มิได้เกิดขึ้นเนื่องจากมีความต้องการหรือมูลเหตุจูงใจเฉพาะแต่อย่างใด การประกอบอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากความกดดันภายในจิตใจ ทำให้บุคคลนั้นกระทำลงไป โดยมีสามารถที่จะบังคับตนเองมิให้กระทำได้ อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าผู้ที่มีจิตใจผิดปกติจะต้องประกอบอาชญากรรมเสมอไป คนที่มีจิตใจผิดปกติอย่างรุนแรงมักจะไม่ได้เป็นผู้ประกอบอาชญากรรม อาชญากรส่วนมากจะมีจิตใจยังไม่ถึงขั้นผิดปกติอย่างรุนแรง

ผู้มีจิตใจที่ผิดปกตินั้นสามารถแยกประเภทได้หลายประเภทด้วยกัน คือ ประเภทโรคจิต (Mental Diseases) ประเภทจิตบกพร่อง (Metal Deficiency) ประเภทคาบเส้นระหว่างจิตปกติกับจิตไม่ปกติ (Border-line Mental Deficiency) และพวกที่มีอารมณ์ขัดแย้งและแปรปรวน (Emotional Conflict and Instability)

2. สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

1) การไม่ยอมรับค่านิยมทางสังคม

อีมีล เดอร์คไคม์ (Emite Durkheim) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้เสนอแนวความคิดว่าระบบของค่านิยมทางสังคมก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ ฉะนั้น การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดประกอบอาชญากรรมมากขึ้น อาจทำให้มองเห็นได้ว่าบุคคลนั้นอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีระเบียบทางสังคมอย่างไร ซึ่งหมายความว่า อาชญากรรมนั่นเองที่สามารถชี้ให้เห็นถึงสถานะของบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรมว่าอยู่ในสังคมอย่างไร ฉะนั้นระเบียบของสังคมย่อมมีความสำคัญต่อปัญหาอาชญากรรม เพราะสังคมที่ไม่มีระเบียบย่อมก่อให้เกิดการขัดแย้งกันในทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดการฝ่าฝืนขนบธรรมเนียมประเพณีและกฎหมาย ดังนั้นในด้านของการป้องกันอาชญากรรม ถ้าจัดระเบียบของสังคมจากความไม่มีระเบียบไปสู่สังคมที่มีระเบียบแล้ว อาชญากรรมก็จะลดน้อยลงได้ แต่ถ้าความเป็นระเบียบของสังคมนั้นลดลงหรือเสื่อมลง อาชญากรรมก็จะมีมากขึ้น เดอร์คไคม์มุ่งความสนใจแต่เฉพาะระเบียบของสังคม เพราะสิ่งนี้เป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ส่วนร่างกายจิตใจและความประพฤติของอาชญากรนั้น เดอร์คไคม์เห็นด้วยอยู่บ้างว่าความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจย่อมมีส่วนในการก่อให้เกิดอาชญากรรม แต่เดอร์คไคม์เน้นระเบียบของสังคมว่ามีความสำคัญมากกว่า

ในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ยอมรับค่านิยมทางสังคมนั้นก็คือ การที่บุคคลไม่ยอมรับรู้กฎหมาย ซึ่งมีอยู่ในสังคมนั้น หรือไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคม ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ปกติทั่วไปและเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ ความมีระเบียบเรียบร้อย หรือความมีระเบียบของสังคม จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีกฎข้อบังคับเพื่อคอยควบคุมดูแลให้บรรลุถึงจุดหมาย ควบคุมดูแลความต้องการของมนุษย์มิให้เกินเลยขอบเขตไป ถ้ากฎความเป็นระเบียบเรียบร้อยร่วมกันนี้ยุ่งเหยิงหรือขาดความเป็นระเบียบ บวกกับความต้องการ หรือความทะเยอทะยานของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น จนถึงขั้นที่ว่าใครต้องการสิ่งใดก็ทำได้ตามใจชอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนาแล้ว เมื่อนั้นก็จะถึงจุดที่กฎข้อบังคับที่เคยปฏิบัติมาไม่มีอำนาจอยู่เหนือความประพฤติของบุคคลได้อีกต่อไป เมื่อนั้นการละเมิดกฎข้อบังคับ หรือกฎหมายหรือการไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคม หรือ “Anomie” ก็เกิดขึ้น

2) ความแตกต่างกันในการคบหาสมาคม

เอ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างในการคบหาสมาคม แก่นนำของทฤษฎีคือ การที่บุคคลประพฤติปฏิบัติตนอย่างใดลงไปนั้น เนื่องมาจากสาเหตุจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ชัทเธอร์แลนด์ได้อธิบายไว้ว่า

1) ความประพฤติของอาชญากรรมเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ซึ่งนั่นหมายความว่า ความประพฤติของอาชญากรไม่ได้ถ่ายทอดมาทางกรรมพันธุ์ บุคคลผู้ซึ่งยังไม่เคยทราบหรือรับรู้เกี่ยวกับด้านอาชญากรรมมาก่อน ย่อมไม่มีทางที่จะประพฤติได้อย่างอาชญากร เช่นเดียวกันกับ ผู้ที่ไม่เคยรับรู้หรือมีประสบการณ์ด้านเครื่องยนต์มาก่อน ย่อมไม่มีความสามารถที่จะแก้เครื่องยนต์ได้

2) การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการคบหาสมาคมกับผู้อื่น รวมไปถึงด้านการสื่อสารต่าง ๆ

3) การเรียนรู้ความเป็นอาชญากรนั้น ชั้นแรกจะเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ซึ่งหมายความว่าสิ่งอื่นที่มีใช้กลุ่มบุคคล เช่น ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ย่อมไม่มีความสำคัญต่ออาชญากรรม

4) การเรียนรู้มีความรวมทั้งการเรียนรู้ในด้านวิธีการ ที่จะประกอบอาชญากรรมเรียนรู้เกี่ยวกับแรงกระตุ้น เกี่ยวกับสัญชาตญาณในการที่จะประกอบอาชญากรรม และเรียนรู้ด้านทัศนคติ โดยรับทัศนคติที่ไม่ดีสะสมไว้

5) แรงกระตุ้นและสัญชาตญาณในการประกอบอาชญากรรมนั้น จะเรียนรู้ได้จากการเกิดภาวะขัดแย้งระหว่างการเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย หมายความว่า ในการ

คบหาสมาคมนั้น บางเวลาบุคคลหนึ่งอาจถูกห้อมล้อมอยู่ท่ามกลางผู้ซึ่งเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย แต่อีกในเวลาหนึ่งอาจถูกห้อมล้อมอยู่กับผู้ซึ่งชอบประพฤติผิดกฎหมาย

6) การที่บุคคลกระทำผิด เพราะมีความโน้มเอียงในการที่จะฝ่าฝืนกฎหมาย อยู่เหนือความรู้สึกที่จะไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย นั้นหมายความว่าบุคคลนั้นเห็นว่ากฎหมายมีความสำคัญน้อยกว่าความต้องการที่จะกระทำผิด การที่บุคคลเป็นอาชญากรก็เพราะคบหาสมาคมกับกลุ่มบุคคลที่เป็นอาชญากร และแยกตัวออกไปจากกลุ่มที่ไม่ได้เป็นอาชญากร ทุกคนหนีไม่พ้นการเอาอย่างในวัฒนธรรมที่อยู่รอบ ๆ ตัวของผู้นั้น เช่น คนแถบตอนใต้ของอเมริกา ไม่ออกเสียงตัว “R” ก็เพราะคนอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในแถบเดียวกันนั้นไม่ออกเสียงตัว “R”

3. แนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม

นักวิชาการส่วนใหญ่ในยุคปัจจุบันซึ่งมุ่งความสนใจศึกษาการป้องกันอาชญากรรมต่างมีความเชื่อว่าแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์จะสามารถแทนที่แนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายได้ทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมด ดังเช่น เบย์เลย์ (Bayley, 1980, p. 51) กล่าวว่า “. . . การใช้สายตรวจการเร่งถึงสถานที่ที่เกิดเหตุโดยเร็ว และการสอบถามผู้ต้องสงสัยตามถนนไม่อาจใช้เป็นมาตรการสำหรับป้องกันอาชญากรรมได้อย่างเหมาะสม. . . ในลักษณะที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับบุคลากรตำรวจ มาตรการเหล่านี้ให้ผลไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน”

คำกล่าวของเบย์เลย์ ย่อมเป็นดัชนีบ่งบอกถึงความพยายามที่จะหักล้างแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตามแนวคิดของเบย์เลย์ยังคงคลาดเคลื่อนไปจากผลที่ปรากฏจากการวิจัยในปัจจุบัน เพราะในความเป็นจริง มาตรการหลายประเภทภายใต้แนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายยังคงมีคุณประโยชน์ ถ้าปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แทนที่จะยกเลิกแนะนำมาตรการภายใต้แนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ใหม่ทั้งหมด ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีใหม่จึงเกิดขึ้นมา โดยใช้ชื่อว่า “ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม” (Theory of Crime Control Through Environmental Design)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นแนวความคิดรวม (Synthesis) ระหว่าง ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นแนวความคิดเริ่ม (Thesis) และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ซึ่งเป็นแนวความคิดแย้ง (Antithesis) ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมได้ก้าวไกลไปกว่าแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา (Whisenand, 1979; Bayley, 1980; Meadow, 1980) และในประเทศญี่ปุ่น (Suzuki,

1980) ในลักษณะมุ่งหักล้างหรือแทนที่ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย มีโดวส์ (Meadows, 1980) แม้จะกล่าวว่ายังไม่ควรทอดทิ้งทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายทั้งหมด แต่ก็ไม่ได้เสนอแนะว่าจะนำมาปรับใช้อย่างไร ในขณะที่แนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์มีผู้สนับสนุนเพิ่มขึ้นมากตลอดเวลา ในทางตรงกันข้าม ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมทางสภาพแวดล้อม เสนอว่า แนวทฤษฎีทั้งสอง ทฤษฎีต่างมีคุณประโยชน์ทั้งทางทฤษฎี (Theoretical Utilities) และทางปฏิบัติ (Pragmatic Utilities) แต่ในสถานการณ์และสภาพพื้นที่ที่ต่างกัน จึงสมควรที่จะนำกรอบทฤษฎีและมาตรการ ภายใต้แนวทฤษฎีทั้งสองทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลกัน แทนที่จะหักล้างหรือโจมตีซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมจะมุ่งประสานแนว ทฤษฎีทั้งสองทฤษฎีนี้แล้ว ยังมุ่งพัฒนาบททฤษฎี (Theoretical Proposition) สำหรับอธิบาย ปรัชญาการกระทำเกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากร ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงอาชญาวิทยาเข้ากับสาขาพฤติกรรมศาสตร์ทั่วไป ดังนั้นในการนำเสนอทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจาก สภาพแวดล้อม จึงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ข้อกำหนดเบื้องต้น (Basic Assumptions)
2. บททฤษฎี (Theoretical Proposition)
3. มาตรการการปฏิบัติ (Pragmatic Means)

จากทฤษฎีการเรียนรู้ด้านสังคมวิทยาชีว (Bio-Social Learning Theory) เจฟเฟอริ (Jeffery, 1974) ได้กล่าวถึง แนวโน้มในการตัดสินใจกำหนดทางเลือกของบุคคล สืบเนื่องมาจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ประสบการณ์ในอดีต (Past Conditioning หรือ P.C.) กับผลรวม กำไรขาดทุนของทางเลือก (Profit-Risk หรือ P-R) ในรูปสมการสรุปได้ดังนี้

$$P.C. \times (P-R) = 0$$

อย่างไรก็ดี เจฟเฟอริ ไม่ได้กล่าวต่อไปว่า พฤติกรรมของอาชญากรสืบทอดมาจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในลักษณะที่แตกต่างจากพฤติกรรมทั่วไปอย่างไร พฤติกรรมของอาชญากร เกิดขึ้นจากสภาวะอย่างไร และสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอาชญากรอย่างไร เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการอธิบายปรัชญาการกระทำเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรจึงจำเป็นต้อง สร้างทฤษฎีที่สามารถเชื่อมโยงทั้งพฤติกรรมทั่วไป และพฤติกรรมของอาชญากรเข้าด้วยกัน ทฤษฎี การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม จึงได้รับการพัฒนาขึ้นโดยมีข้อกำหนดเบื้องต้น ดังนี้

1. หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มุ่งที่การลดช่องโอกาส สำหรับการประกอบอาชญากรรมในสภาพแวดล้อม แต่ไม่ได้ละเลยความสำคัญของตัวบุคคล ซึ่งมี แนวโน้มหรือสำนึกที่จะละเมิด หรือไม่ละเมิดกฎหมาย

2. หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม มีความเพียงพอในการควบคุมอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินให้อยู่ในขอบเขตเหมาะสม หรือยอมรับได้

3. หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมีคุณค่าทางปฏิบัติในระดับสูงรวมทั้งส่งเสริมหลักศีลธรรมและมนุษยธรรม

4. หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมุ่งสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธ์ภาพระหว่างสุจริตชนในสังคม เพื่อให้เกิดแรงต้านทุจริตรวม ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยภายในกรอบของกฎหมาย

5. หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม คำว่า “กฎหมาย” หมายถึง กฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม

สาระสำคัญของทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม สามารถพิจารณาเป็น 4 บททฤษฎี คือ

ทฤษฎีที่ 1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกไม่ละเมิดกฎหมาย (O^+) กับสภาพแวดล้อมขัดขวางการละเมิดกฎหมาย (E^+) ก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่ละเมิดกฎหมาย (O^+)

$$O^+ \quad X \quad E^+ \quad = \quad B^+$$

ทฤษฎีที่ 2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกละเมิดกฎหมาย (O^-) กับสภาพแวดล้อมขัดขวางการละเมิดกฎหมาย (E^+) ก่อให้เกิดพฤติกรรมพยายามละเมิดกฎหมาย (B^+)

$$O^- \quad X \quad E^+ \quad = \quad B^+$$

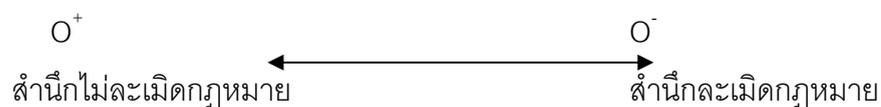
ทฤษฎีที่ 3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกไม่ละเมิดกฎหมาย (O^+) กับสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการละเมิดกฎหมาย (E^-) ก่อให้เกิดพฤติกรรมไม่ละเมิดกฎหมายแฝง (B^+)

$$O^+ \quad X \quad E^- \quad = \quad B^+$$

ทฤษฎีที่ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนึกละเมิดกฎหมาย (O^-) กับสภาพแวดล้อมเอื้อต่ออำนวยความสะดวกการละเมิดกฎหมาย (E^-) ก่อให้เกิดพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย (B^-)

$$O^- \quad X \quad E^- \quad = \quad B^-$$

ในที่นี้ O คือ สำนึกของบุคคลในการที่จะละเมิดกฎหมายหรือไม่ละเมิดกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะต่อเนื่องเชิงปริมาณภายใต้มิติเดียวกัน สำนึกของบุคคลเช่นที่กล่าวมีสภาวะไม่คงที่ แต่แปรปรวนมากขึ้นน้อยตามการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลกำไรขาดทุนของสถานการณ์กับประสบการณ์ และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

ส่วน E คือ สภาพแวดล้อมรอบบุคคลในทางเชื้ออำนาจ หรือขัดขวางต่อแนวโน้ม
ละเมิด หรือไม่ละเมิดกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะต่อเนื่องเชิงปริมาณภายใต้มิติเดียวกัน

สำหรับ B^+ คือ พฤติกรรมพยายามละเมิดกฎหมาย กล่าวคือ บุคคลมีสำนึกหรือ
แนวโน้มที่จะละเมิดกฎหมายในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมขัดขวาง หรือไม่
เชื้ออำนาจ จึงให้การกระทำนั้นเป็นได้เพียงการพยายามกระทำผิด กรณีเช่นนี้แสดงถึงความแกร่ง
ของสภาพแวดล้อม ซึ่งหลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมุ่งส่งเสริมสำหรับ
การควบคุมอาชญากรรมตามแผนเร่งด่วน ส่วน B^- คือ พฤติกรรมไม่ละเมิดกฎหมายแฝง กล่าวคือ
ในสภาวะปกติบุคคลประเภทนี้จะมีสำนึกไม่ละเมิดกฎหมายทั้งที่สภาพแวดล้อมเปิดโอกาสให้ หรือ
แฝงไว้ด้วยช่องโอกาส

อนึ่ง ในสังคมที่มีการพัฒนาบุคคลและสภาพแวดล้อมขนาดกลาง การกระจายของ
พฤติกรรมมีความน่าจะเป็นตามภาพ กล่าวคือ โอกาสการเกิดของพฤติกรรม B^+ และพฤติกรรม B^-
น่าจะมีมากกว่า B^+ และ B^- แต่โอกาสการเกิดของพฤติกรรม B^+ และ B^- น่าจะเท่า ๆ กับ B^+
และ B^- อย่างไรก็ดี โอกาสที่จะเกิด B^- น่าจะน้อยกว่า B^+

ในสมมุติฐานที่สามารถล้อมเกลาคูปนิสัยของบุคคลได้ผลสูงสุดคือ บุคคลทุกคนมี
แนวโน้มไม่ละเมิดกฎหมาย แต่การจัดสภาพแวดล้อมได้ผลปานกลาง การกระจายของพฤติกรรมมี
ความน่าจะเป็นตามภาพ กล่าวคือ โอกาสการเกิดของพฤติกรรมมีเพียง B^+ และ B^+ เท่านั้น

แต่ในข้อสันนิษฐานว่าสังคมอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เชื้ออำนาจ
ต่อแนวโน้มไม่ละเมิดกฎหมายโดยได้ผลสมบูรณ์ แต่การล้อมเกลาคูปนิสัยของบุคคลได้ผลปาน
กลาง การกระจายของพฤติกรรมมีความน่าจะเป็นตามภาพ ซึ่งหมายความว่า โอกาสการเกิดของ
พฤติกรรมมีเพียง B^+ และ B^+ เท่านั้น

อย่างไรก็ดี ในความเป็นจริงไม่ว่าในสังคมใดก็ย่อมไม่สามารถที่จะสร้างสรรค์
สภาพแวดล้อมให้สามารถขัดขวางแนวโน้มละเมิดกฎหมายได้โดยสมบูรณ์แบบ ดังนั้นใน
การป้องกันอาชญากรรมในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันตามระดับความมากน้อยของสมรรถภาพใน
การควบคุมปัจจัยทั้งสองนี้ ซึ่งมีผลทำให้การกระจายพฤติกรรมทั้ง 4 ประเภท ตามหลักทฤษฎี
การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การล้อมเกลาคูปนิสัยและปลุกฝังแนวโน้มไม่ละเมิด
กฎหมายสำหรับบุคคลจัดเป็นแผนระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสถาบันทางสังคม เริ่มต้นจาก

ครอบครัว สถานศึกษา ศาสนา และการเมือง เป็นต้น เพราะจำเป็นต้องใช้ระยะเวลายาวนาน ต่อเนื่องตลอดชั่วอายุของบุคคลแต่ละคน แม้การปลูกฝังจิตสำนึกไม่ละเมิดกฎหมายสำหรับบุคคล จะมีความสำคัญ และจำเป็นแต่จะไม่กล่าวถึงในที่นี้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่มุ่งพิจารณา สภาพแวดล้อมสำหรับการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย ถือเป็นแผนเร่งด่วน และต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 มิติ คือ สภาพแวดล้อมรูปธรรม และ สภาพแวดล้อมนามธรรม

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม

1.1 มาตรการระดับชุมชน เช่น การวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้งไฟส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสัญลักษณ์เลขบนทรัพย์สิน

1.2 มาตรการระดับบ้านเรือน เช่น ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์เปิดปิดเครื่องใช้ไฟฟ้า และอื่น ๆ

การศึกษาสภาพแวดล้อมรูปธรรม เป็นการจัดสภาพแวดล้อมระดับชุมชนและบ้านเรือน ให้มีลักษณะอบอุ่นปลอดภัย และเพิ่มอำนาจการสังเกตตรวจตรา โดยเริ่มจากการวางผังเมือง และชุมชนให้เป็นระเบียบ และมีระบบ โดยจัดการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการแยกพื้นที่ปฐมภูมิ^{1*} และพื้นที่ทุติยภูมิ^{**} ออกจากพื้นที่สาธารณณะ^{***} ทั้งนี้เพราะลักษณะของพื้นที่สาธารณณะเป็นอาณาบริเวณสำหรับประชาชนทุกคน จึงควรสนับสนุนให้ประชาชนจำนวนมากที่สุดได้ใช้พื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดและต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดความโดดเดี่ยวแยกตัวของพื้นที่สาธารณณะแต่ละส่วนออกจากกัน

ส่วนพื้นที่ทุติยภูมิของย่านชุมชนที่อยู่อาศัยนั้น ควรได้รับการสงวนรักษาไว้สำหรับประชาชนผู้อยู่อาศัยในแต่ละชุมชน และละแวกบ้านให้มีลักษณะสงบสุข เป็นส่วนตัวปลอดภัยอันตรายต่าง ๆ โดยเน้นที่การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

^{1*}พื้นที่ปฐมภูมิ หมายถึง อาณาบริเวณซึ่งครอบครองและใช้ประโยชน์โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจำนวนจำกัด รวมทั้งสามารถควบคุมพื้นที่ดังกล่าวได้ในลักษณะถาวร เช่น บ้านพักอาศัย

^{**}พื้นที่ทุติยภูมิ หมายถึง อาณาบริเวณซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลสามารถแสดงสิทธิการครอบครองพื้นที่รวมทั้งควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ของบุคคลแปลกหน้าได้ในระดับใดระดับหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่า พื้นที่ทุติยภูมิเป็นเขตเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ปฐมภูมิกับพื้นที่สาธารณณะ เช่น ถนนในหมู่บ้าน ตรอกซอยย่านที่อยู่อาศัย ทางเดินหน้าห้องพักตามแฟลต เป็นต้น

^{***}พื้นที่สาธารณณะ หมายถึง อาณาบริเวณซึ่งบุคคลทั่วไปมีความชอบธรรมที่จะใช้หรือสัญจรไปมาได้และไม่อยู่ในความควบคุมหรือครอบครองของบุคคลใดโดยเฉพาะ เช่น ถนนหนทาง

ระหว่างเพื่อนบ้าน และเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและละแวกบ้านร่วมกัน โดยยอพื้นที่
 ทุติยภูมินับว่ามีความสำคัญยิ่งในฐานะพื้นที่กันชนก่อนที่อาชญากรจะล่วงล้ำเข้าสู่พื้นที่ปฐมภูมิ
 อย่างไรก็ดี การส่งเสริมพื้นที่ทุติยภูมิมิได้หมายความว่า พื้นที่ปฐมภูมิไร้ความสำคัญ แต่
 ความหมายที่แท้จริงก็คือควรมีการดูแลรักษาพื้นที่ปฐมภูมิควบคู่ไปด้วย โดยให้ความรู้แก่เจ้าของ
 บ้านเรือนเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความปลอดภัยในเคหสถาน
 ตลอดจนแนะนำให้ผู้จักค้นหาจุดบกพร่องต่าง ๆ ในพื้นที่ปฐมภูมิสำหรับที่จะดำเนินการแก้ไข
 ปรับปรุงเพื่อปิดช่องโอกาสของอาชญากร อนึ่ง การรักษาความปลอดภัยที่ดีไม่จำเป็นต้องมี
 ราคาแพง แต่ต้องอาศัยความรู้และความรอบคอบในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม

มติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม

- 2.1 มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย
- 2.2 มาตรการสายตรวจประชาชน
- 2.3 มาตรการตรวจตราบ้านเมือง

สภาพแวดล้อมนามธรรมเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่มีรูปร่างตัวตน แต่สามารถ
 รับรู้ได้โดยบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดช่องโอกาส
 ของการประกอบอาชญากรรม ตัวอย่างของสภาพแวดล้อมที่มุ่งเน้นความสำคัญตาม
 หลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกใน
 ชุมชน ความรับผิดชอบร่วมกันต่อชุมชน และบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองภายในชุมชน โดยมี
 มาตรการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนามธรรม 3 ประเภท คือ

1) มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มุ่งส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
 สมาชิก ในย่านที่อยู่อาศัยเดียวกันโดยการร่วมมือกันสังเกตสอดส่องพฤติกรรม หรือสภาพการณ์ที่
 น่าสงสัยภายในย่านที่อยู่อาศัย รวมทั้งการตัดสินใจแจ้งพฤติกรรมที่น่าสงสัย เหตุุด่วนเหตุร้ายต่อ
 เจ้าหน้าที่ตำรวจ และต่อเพื่อนบ้านที่รับผิดชอบร่วมกัน

2) มาตรการสายตรวจประชาชน มุ่งส่งเสริมความสัมพันธ์และความรับผิดชอบ
 ร่วมกันระหว่างสมาชิกในย่านที่อยู่อาศัยเดียวกัน โดยการจัดสายตรวจผลัดเปลี่ยนสอดส่อง
 ตรวจตราพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยร่วมกันในแต่ละละแวกบ้าน หรือชุมชน เพื่อการรักษา
 ความปลอดภัยสำหรับสมาชิกซึ่งอยู่อาศัยในบริเวณเดียวกัน รวมทั้งการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 ระหว่างเพื่อนบ้านภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม

3) มาตรการตรวจตราบ้าน มุ่งให้การช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาแทนกันในระหว่าง
 ที่เพื่อนบ้านใกล้เคียงเดินทางไปธุรกิจ หรือพักผ่อนต่างจังหวัด โดยเฉพาะเมื่อไม่มีคนดูแลบ้าน

ซึ่งนอกจากเพื่อนบ้านจะเป็นหลักในการช่วยเอาใจใส่ดูแลสถานแล้ว ก็ยังสามารถร้องขอให้ ตำรวจสายตรวจช่วยตรวจตราเพื่อเสริมการดูแลของเพื่อนบ้านได้ด้วย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ความหมายของความ ต้องการ

อดุลย์ ตันประยูร (2518) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง การขาดในบางสิ่ง บางอย่าง ขาดในสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตามที่บุคคลจำเป็นปรารถนาหรือหวังประโยชน์ในสิ่งนั้น

กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์ (2535) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง ลักษณะตาม ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปประสงค์ให้มีให้เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น ต้องการหายใจ ต้องการรัก และถูกรัก ซึ่งเป็นลักษณะตามธรรมชาติ

Munn (1996) ได้ให้ความหมายว่า ความต้องการทางกายภาพจะเกิดขึ้นจากปัจจัย ภายในผลักดันให้เกิดความต้องการนั้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ลักษณะตามธรรมชาติของ มนุษย์ ซึ่งอยู่ระหว่างสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ที่ต้องการอยากจะได้ อยากจะเป็นหรือ ควรจะมี ควรจะเป็น แล้วเกิดการเสาะแสวงหา เพื่อจัดความต้องการ และความ ต้องการจะเป็น แรงจูงใจให้เกิดการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของบุคคล

ประเภทของความ ต้องการ

Maslow (1970, อ้างถึงใน พรธณี ศิลปะวัฒนานนท์, 2538, น. 461) นักจิตวิทยา ชาวเยอรมันได้ศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ โดยที่มองว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น แล้วเขายังได้จัดอันดับความต้องการของมนุษย์เป็น ลำดับชั้นจากขั้นต่ำสุดไปสู่ขั้นสูงสุดเป็น 7 ชั้นด้วยกัน โดยที่มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นสูง ๆ ถ้าความต้องการในขั้นต้น ๆ ได้รับการตอบสนองเสียก่อน ได้แก่

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง

5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเอง
6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ
7. ความต้องการด้านสุนทรียะ

ลำดับขั้นทั้ง 7 ของความต้องการตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow ได้เสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1

ลำดับขั้นของความต้องการตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow

ที่มา: พรรณี ศิลปะวัฒนานนท์, 2538.

Maslow ได้อธิบายลักษณะของการเกิดความต้องการไว้ดังนี้ คือ

1. เมื่อความต้องการในขั้นที่หนึ่งได้รับการตอบสนอง คนก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไป ซึ่งความต้องการที่ได้รับการตอบสนองนั้น ความต้องการของมนุษย์จะได้รับการตอบสนอง

เพียงบางส่วน และบางส่วนจะไม่ได้รับการตอบสนอง การได้รับการตอบสนองจะลดหลั่นกันไปตามลำดับขั้น

2. เมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนอง ก็จะมีความต้องการอื่น ๆ เกิดขึ้นมาอีกนั้น ความต้องการอื่นที่เกิดขึ้นค่อยเป็นค่อยไป มิใช่เกิดอย่างทันทีว่งที่ เป็นเช่นนั้นต่อไปไม่สิ้นสุด

3. Maslow เสนอความต้องการไว้ 7 ขั้น แต่เวลากล่าวโดยทั่ว ๆ ไป จะกล่าวเพียง 5 ขั้นเท่านั้น กล่าวคือ “การรู้จักตนตามสภาพหรือการตระหนักในความสามารถของตนเอง” ทั้งนี้เพราะถ้าคนพัฒนาขึ้นมาถึงขั้นที่จะมีความต้องการหรือพัฒนาขึ้นไปสู่ขั้นที่ 6 และ 7 ได้เอง เพราะทั้งสองขั้นสุดท้ายเป็นคุณสมบัติของขั้นที่ 5

Zaleznik et al. (1958, อ้างถึงใน พัทยา ดอกบัวนาถ, 2528, น. 17) ได้ร่วมกันทำการศึกษาและค้นพบว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

1. ความต้องการภายนอก ได้แก่ รายได้ตอบแทนในการทำงาน ความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน การได้ทำงานที่ถนัดเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

2. ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเป็นผู้ได้รับความยอมรับนับถือจากผู้อื่น ความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็น ตามความหมายในพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, น. 246-247) ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการให้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เช่น ทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว

3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา

นอกจากนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม (2520, น. 8) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลแต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับทัศนคติ คนเราจะมีทัศนคติแตกต่างกันและความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

โสภา เจษฎารางกุล (2523, น. 218) สรุปว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง ๆ แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้ง บางอย่างเป็นความคาดหวัง บางอย่างคาดคะเนไม่ได้เป็นเพียงความชอบเท่านั้นสามารถแสดงออกในรูปแบบของคำพูดได้

รัชนีกร เศรษฐโชติ (2528, น. 55) สรุปว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกนึกคิดที่ประเมินผลมาเป็นทรศนะของความพอใจหรือไม่พอใจของบุคคล หรือกลุ่มคนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นถ้าจะวัดทรศนะก็มักจะวัดความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ

Engle and Shellgrive (1969, อ้างถึงใน จิรชยา ฉวีอินท์, 2546, น. 8) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูดเป็นการสรุป หรือการลงความเห็นโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่

Morgan and King (1971, อ้างถึงใน ปิยวรรณ สวัสดิ์, 2548, น. 7) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การยอมรับคำพูดที่เกิดขึ้นโดยทัศนคติ

องค์ประกอบของความคิดเห็น

ไพโรจน์ ชลาลักษณ์ (2542, อ้างถึงใน จิรชยา ฉวีอินท์, 2546, น. 8) ได้กล่าวถึงทัศนคติและความคิดเห็นของบุคคลไว้ว่ามีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) คือ การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ตา และหูเป็นส่วนประกอบทางร่างกายที่ทำให้เกิดทัศนคติมากที่สุดจากการได้ยินได้เห็นแล้วสร้างสมเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เข้าสู่สมอง โดยสมองเป็นส่วนกำหนดความคิดแยกแยะเหตุผลออกมาเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นทางบวกและทางลบ

2. ความรู้สึก (Affective) เป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาเองเพื่อปกป้องถึงความรัก ความโกรธหรือความเกลียดชังต่าง ๆ

3. พฤติกรรม (Behavior) เป็นการแสดงออกต่าง ๆ ที่สามารถสังเกตได้จากองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการของทัศนคติที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทัศนคติจะเกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้จนก่อให้เกิดการจัดรูปแบบต่าง ๆ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ของ

บุคคล การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล การเลียนแบบในสังคมและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม โดยมีผลเกี่ยวเนื่องถึงการจูงใจ การเรียนรู้และการรับรู้ เป็นจิตวิทยาทางสังคม

ประเภทของความคิดเห็น

Rinner (1954, อ้างถึงใน เสกสรร สีหวงศ์, 2542, น. 9) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงบวกลบสุด (Extreme opinions) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงไม่จำเป็นที่จะต้องเหมือนกันเสมอไป อาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นนั้น ๆ มีผู้ที่เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของบุคคลเกิดจากประสบการณ์การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น การเลียนแบบและองค์ประกอบทางสถาบันของสังคม (อ้างถึงใน บุญณชนก จงสถิตยา, 2542, น. 25) ดังนี้

1. ประสบการณ์ บุคคลจะมีความคิดเห็นที่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะใด หากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ดีก็จะทำให้มีความคิดเห็นที่ดี และหากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ไม่ดีก็จะทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่ดีเช่นกัน
2. การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ความคิดเห็นของคนบางคนอาจเกิดจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น โดยได้รับข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ที่สัมพันธ์ด้วยแล้วถ่ายทอดความคิดเห็นนั้นมาเป็นของตน เช่น ความสัมพันธ์ที่มีต่อ พ่อแม่ ครู อาจารย์ บุคคลนั้นก็จะได้รับความเห็นถ่ายทอดจากบุคคลที่ใกล้ชิดได้เป็นอย่างมาก

3. ตัวแบบ ความคิดเห็นของบุคคลบางอย่างเกิดจากการเลียนแบบ เด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมอย่างที่คุณชอบจาก พ่อแม่ ครู และคนที่ใกล้ชิด นอกจากนั้นอาจจะเลียนแบบจากภาพยนตร์และสื่อต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หากตัวแบบดังกล่าวมีความคิดเห็นที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ผู้เลียนแบบก็จะรับเอาข้อมูลฝังเข้าไปในจิตใจและมีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ เหมือนตัวแบบ

4. องค์ประกอบทางสถาบันสังคม สถาบันและสังคมต่าง ๆ ดังเช่น วัด โรงเรียน โรงภาพยนตร์ และองค์การต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการสร้างความเห็นให้เกิดขึ้นกับบุคคลได้เป็นอย่างดี โดยที่บุคคลจะค่อย ๆ รับประสบการณ์จากชีวิตประจำวันและสะสมมากขึ้นจนเป็นความคิดเห็นและมีพฤติกรรมที่ดีต่อไป ดังเช่น โรงเรียนอาจจะอบรมให้เด็กรู้จักเชื่อฟังพ่อแม่ เคารพบิดามารดา เด็กก็จะรับข้อมูลและมีความคิดเห็นที่ดีต่อ พ่อแม่ เป็นต้น

Foster (1952, p. 119) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ สถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรงจากการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องมาจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

Oskamp (1977, pp. 119-113) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็นไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Gene and Physiological Factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะพูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ ปัจจัยทางร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล ยกตัวอย่างเช่น คนที่มีความคิดอนุรักษนิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่

ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบเนื่องจากน้ำส้มหวาน เย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็ก จะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัล และการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคม และอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตาม เป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

อนุพงษ์ พงษ์วุฒิศิธรรม (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร และกระบวนการ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในเขตปริมณฑล ด้วยการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหารตลอดจนกระบวนการ การบริหารงาน ที่กำหนดไว้ในปัจจุบันสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้ในการบริหารงานหรือบริหารการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงการนำไปปฏิบัติในบางเรื่องเท่านั้นที่ยังไม่เป็นไปตามหลักการสากลเท่าที่ควร

สรุปความคิดเห็น (Opinion) คือ การแสดงออกทางความรู้สึก ความเชื่อ และอารมณ์ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง ที่เห็นว่าถูกต้องหรือไม่ ถูกต้องโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ของบุคคลนั้น

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

สำหรับความหมายของความคาดหวังนั้น ได้มีผู้กล่าวถึง และให้ความหมายในทฤษฎีที่แตกต่างกันดัง ต่อไปนี้

Oxford University (1989, p. 281) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่าเป็นสภาวะทางจิต ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเป็นความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณของบุคคลที่คาดคะเน หรือคาดการณ์ล่วงหน้าต่อบางสิ่งบางอย่างว่าควรจะมี ควรจะเป็น หรือควรจะมีเกิดขึ้น

Funk and Wagnalls (1963, p. 239) ได้กล่าวถึงความคาดหวังต่อการกระทำ หรือสถานการณ์ว่า เป็นความเชื่อมั่นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าน่าจะมี น่าจะเป็นอย่างที่คิดไว้

Murray (1968) กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectation) หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะได้ทำ เพื่อให้บุคคลทำงานที่ตนเองเคยทำและความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

Sons (1988, p. 281) ได้กล่าวถึงความหมายของความคาดหวังว่าเป็นความหวังที่แรงกล้าว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือเป็นความเชื่อมั่นว่าบางสิ่งบางอย่างควรจะมีเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น

สุรางค์ จันทร์เอม (2524) ได้ให้ความหมายความคาดหวังว่า หมายถึง ความเชื่อว่าสิ่งใดควรจะมีเกิดขึ้นหรือไม่ควรจะมีเกิดขึ้น ซึ่งความคาดหวังจะเกิดขึ้นได้ถูกต้อง หรือไม่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ส. เศรษฐบุตตร (2524, น. 251) ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า คาดว่าจะมี ความหมาย ชัดที่หมายไว้ เชื่อถือเป็นแน่ ถือเอาที่กักเอา หวัง

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังนั้น มีผู้กล่าวถึง และอธิบายไว้หลายท่าน อาจกล่าวพอสังเขปได้ ดังต่อไปนี้

Vroom (1996, pp. 152-153) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความคาดหวัง ซึ่งบางที่เรียกว่าทฤษฎี V.I.E. เนื่องจากมีองค์ประกอบทฤษฎีที่สำคัญ คือ

1. V มาจากคำว่า Valence ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจ
2. I มาจากคำว่า Instrumentality ซึ่งหมายถึง สื่อ เครื่องมือ วิธีทางที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ

3. E มาจากคำว่า Expectation หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้น จึงต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งความหวังหรือคาดหวังเอาไว้ บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจ และขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ

เพชรี ชุมทรัพย์ (2538) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่น่าจะกำหนดความคาดหวังมี 3 ประการ

1. ขึ้นอยู่กับลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคลและสภาพแวดล้อม ความคาดหวังและการแสดงออกถึงแตกต่างกันเพราะความคิด ความต้องการของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน
2. ขึ้นอยู่กับระดับความยากง่ายของงาน และประสบการณ์ที่ผ่านมาในครั้งนั้น ๆ กล่าวได้ว่าถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อน ก็จะทำให้มีการกำหนดระดับความคาดหวังในการทำงานในคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงข้ามจะกำหนดระดับความคาดหวังต่ำลงมาก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกล้มเหลวจากระดับความคาดหวังที่ตั้งไว้สูงกว่าความสามารถจริง

3. ขึ้นอยู่กับการประเมินความเป็นไปได้ เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิด และการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยความคาดหวังของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามภูมิหลัง ประสบการณ์ความสนใจ การให้คุณค่าแก่สิ่งนั้น ๆ ของแต่ละบุคคล

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นสภาวะทางจิตอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าควรจะมีควรจะเป็นหรือควรจะเกิดขึ้น โดยความคาดหวังของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจของแต่ละบุคคล หากบุคคลนั้นคาดหวังถึงประโยชน์ หรือผลลัพธ์ที่ตนเองน่าจะได้รับในอนาคต บุคคลนั้นอาจมีพฤติกรรมเพื่อเข้าร่วมหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นิตยา เกตุแก้ว และคณะ (2547, น. 2) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หมายถึง ประชาชนได้ประเมิน ทำนาย คาดคะเน มีความเชื่อ และหวังในผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (outcome) ตามภารกิจ 4 ภารกิจ คือ ภารกิจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภารกิจด้าน

การอำนวยความสะดวก ภารกิจด้านการรักษาความมั่นคง และภารกิจด้านการจรรยาบรรณและการบริการสังคม

ประชาชนได้สะท้อนความคาดหวังของตน ที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีความคาดหวังมากที่สุดเรียงลำดับตามภารกิจ ทั้งนี้ ประชาชนต้องการความคาดหวังที่เป็นไปได้จริง (realistic expectations) โดยต้องการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติตอบสนองความคาดหวังของประชาชน

- คาดหวังมากที่สุด ภารกิจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คาดหวังมากในทุกกิจกรรมโดยเรียงลำดับความคาดหวังได้ ดังนี้

1. ควบคุมป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ
2. รักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน
3. ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
4. ติดตามและจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างรวดเร็ว และคาดหวังในระดับเท่ากันอีกกิจกรรม คือ มีการทำงานร่วมกับประชาชน เพื่อช่วยป้องกันและปราบปรามโจรผู้ร้าย
5. ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมผิดกฎหมายและอาชญากรรม
6. ควบคุม กวาดล้าง และปราบปรามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ (การพนัน สถานบริการ ฯลฯ)
7. ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามผู้มีอิทธิพลและมือปืนรับจ้าง
8. ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์
9. ติดตามทรัพย์สินของประชาชนที่สูญหาย
10. ควบคุมป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในทะเล/น่านน้ำ (คาดหวังในระดับปานกลาง)

- คาดหวังเป็นอันดับ 2 ภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก ความยุติธรรม คาดหวังมากในทุกกิจกรรม โดยเรียงลำดับความคาดหวังได้ ดังนี้

1. สอบสวนคดีโดยยึดหลักกฎหมายและระเบียบ
2. สืบสวนคดีโดยยึดหลักกฎหมายและระเบียบ
3. เก็บรวบรวมพยานหลักฐานในคดีต่าง ๆ อย่างยุติธรรม
4. สอบสวนคดีอย่างยุติธรรม
5. สืบสวนคดีอย่างยุติธรรม

6. สืบสวนคดีอย่างรวดเร็ว

7. สอบสวนคดีอย่างรวดเร็ว

- คาดหวังเป็นอันดับ 3 ภารกิจด้านการรักษาความมั่นคง คาดหวังมากในทุกกิจกรรมโดยเรียงลำดับความคาดหวังได้ ดังนี้

1. ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน (ตชด.)

2. ป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

3. รักษาความสงบเรียบร้อยเมื่อมีการชุมนุมประท้วง

4. กวาดล้างจับกุมผู้หนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และคาดหวังในระดับเท่ากันอีกกิจกรรม คือจัดการศึกษาให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

5. จับกุมผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

- คาดหวังเป็นอันดับ 4 ภารกิจด้านการจราจรและการบริการสังคม คาดหวังมากในทุกกิจกรรมโดยเรียงลำดับความคาดหวังได้ ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาจราจรที่ติดขัดให้ลดน้อยลง

2. ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านการจราจร

ในภาพรวมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนมีความคาดหวังอย่างมากในด้านต่อไปนี้ (เรียงลำดับความคาดหวังจากมากไปน้อย)

1. ติดต่อใช้บริการได้ง่ายและรวดเร็ว

2. บริการด้วยความสุภาพและมีมนุษยสัมพันธ์

3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

4. ทำงานคุ้มค่ากับงบประมาณของรัฐบาล

5. บริการด้วยความเสมอภาพและยุติธรรม

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธ์ (2542, น. 17) กล่าวว่า ความคาดหวัง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่เกี่ยวกับตำรวจมีอยู่หลากหลาย และจะมีผลต่อพฤติกรรมกรการปฏิบัติของตำรวจไม่มากนักน้อย เช่น ความคาดหวังของประชาชนให้ตำรวจปฏิบัติงานด้านการจับกุม ฯลฯ โดยแบ่งเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

ประชาชนกลุ่มแรก มีความคาดหวังให้การทำงานด้านการจับกุมของตำรวจเป็นไปอย่างรวดเร็วทันอกทันใจ จนเกือบไม่ได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ

ประชาชนกลุ่มที่สอง มีความต้องการเห็นความสำเร็จของงานตำรวจเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นจริง โดยยอมรับว่าความช้าหรือเร็วของการทำคดีย่อมมีส่วนสัมพันธ์กับความยากง่ายของคดีนั้น ๆ

7. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ความหมายของตำรวจ

ตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา (16) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “ตำรวจ” คือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ตำรวจ ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 (2547, น. 1) บัญญัติว่า “ข้าราชการตำรวจ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

หน้าที่ของตำรวจ

หน้าที่ของตำรวจ (ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี, 2525, น. 1) ได้กล่าวถึงลักษณะอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แต่ในปัจจุบันที่สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อนอยู่ตลอดเวลาภารกิจของตำรวจได้แยกออกเป็นหลายลักษณะ ซึ่งกำหนดหน้าที่ของตำรวจไว้ 4 ประการ คือ

1. รักษาความสงบเรียบร้อยภายใน และภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. รักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา
3. บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
4. ดูแลผลประโยชน์ของสาธารณะ

หน้าที่ตามข้อ 1-4 ดังกล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 25 บทที่ 1 ข้อ 1 ที่กำหนดไว้ว่าให้พึงเข้าใจว่าหน้าที่ของข้าราชการตำรวจนั้น ต้องรับผิดชอบในด้านความสงบ การรักษาความสงบนี้ต้องอาศัยความร่วมมือและความชำนาญในแต่ละท้องที่ ๆ ที่รับผิดชอบ แล้วจัดสายตรวจหรือจัดวางยามแล้วแต่กรณีให้เหมาะสมสามารถที่จะระงับและป้องกันเหตุการณ์ เพื่อความปลอดภัยแก่ประชาชนในท้องที่ โดยทั่วถึงกันความสงบทั้งหลายที่จะบังเกิดขึ้นจะต้องเกี่ยวแก่ตำรวจเราทุกชั้นยศ ต้องเอาใจใส่ในระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด และจะต้องออกตรวจท้องที่ทำการสืบสวนหาทางป้องกันมิให้มีคดีอาญาเกิดขึ้นหรือถ้าเกิดขึ้นแล้วก็มีหน้าที่เร่งรัดสืบจับให้ได้ตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาดำเนินคดี

ตำรวจเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม กรมตำรวจของทุกประเทศมักจะให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเป็นอันดับแรก โดยยึดหลักที่ว่า การป้องกันมิให้มีอาชญากรรมดีกว่าการปราบปรามเมื่ออาชญากรรมเกิดขึ้นแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินถึงแม้จะปราบปรามด้วยการจับกุมผู้กระทำผิด แต่ความเสียหายดังกล่าว ก็มีได้รับการทดแทนหรือชดใช้ให้กลับคืนมาดังเดิม

ชาย วันทองศรี (2521, น. 130-131) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของตำรวจว่ามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมาย (Enforcing the laws) โดยเฉพาะกฎหมายที่มีลักษณะโทษในทางอาญา ซึ่งได้กำหนดโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นไว้ และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องป้องกันสังคมมิให้เกิดความเสียหายหรือเป็นอันตราย
2. ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (Preserving the peace) หมายถึง การที่ตำรวจจะต้องตรวจตราดูแลมิให้มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะมาทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชน
3. ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมิให้เป็นอันตราย (Protecting life and property) เป็นการป้องกันจากอันตรายทุกอย่างเท่าที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตำรวจ
4. ตำรวจมีหน้าที่สืบสวน (Investigating crimes) ทั้งก่อนหน้าที่จะมีการกระทำผิดเกิดขึ้นและภายหลังที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว หน้าที่ในการสืบสวนก่อนที่จะมีการกระทำผิดเกิดขึ้นก็เป็นการป้องกันอาชญากรรมอย่างหนึ่ง ส่วนการสืบสวนภายหลังที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นมีความมุ่งหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อบรรเทาความเสียหายโดยการติดตามเอาทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายกลับคืนมา ประการที่สอง เพื่อทราบว่าเป็นใครและกระทำผิดอย่างไร เพื่อนำตัวมาลงโทษ

5. ตำรวจมีหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน (Serving the public) หน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่ประชาชนด้วยประการต่าง ๆ เช่น การบอกถนนหนทางและสถานที่ต่าง ๆ กับประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลือ

6. ตำรวจมีหน้าที่พิเศษอื่นอีกมาก เช่น ในยามสงครามเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำหน้าที่เป็นตำรวจสนามทำการรบและป้องกันต่อสู้ข้าศึก

จากการศึกษาตามแนวคิดหน้าที่ของตำรวจดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ตำรวจ มีหน้าที่ในการ ปกป้องชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมป้องกันต่อสู้กับข้าศึกศัตรูในยามที่บ้านเมืองมีสงคราม

หน้าที่ของตำรวจสายตรวจ

การปฏิบัติงานในโครงการฝากบ้านกับตำรวจนั้น ขั้นตอนดำเนินการต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจเป็นกำลังสำคัญอันดับหนึ่ง โครงการฯ นี้จึงจะสำเร็จลงได้ และเป็นภารกิจของตำรวจสายป้องกันและปราบปราม ทำหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงหน้าที่ของตำรวจสายตรวจไว้ ดังนี้

วรรณรัตน์ ศุภรัตน์ (2542, น. 14-15) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของตำรวจสายตรวจไว้ว่า ขึ้นอยู่กับการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานสายตรวจว่าต้องการให้เป็นไปในทิศทางใด โดยทั่วไปการวางแผนปฏิบัติงานของสายตรวจมักจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อเป็นการควบคุมอาชญากรรมและเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนซึ่งจะส่งผลต่อภาพพจน์และศรัทธาจากประชาชนโดยมีเป้าหมายของแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนอัน ได้แก่ การลดสถิติการเกิดอาชญากรรมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องตามความต้องการการพบปะเยี่ยมเยียนประชาสัมพันธ์กับประชาชนทั่วไปได้อย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ภารกิจของสายตรวจทั้งการปฏิบัติตามปกติและการปฏิบัติเชิงรุกจึงมีความหลากหลายในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายข้างต้น ซึ่งอาจกล่าวถึงภารกิจบางส่วนของตำรวจสายตรวจได้ ดังนี้

1. ลาดตระเวนตรวจตราท้องที่ตามแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย
2. การตรวจสมุดประจำจุดตรวจตู้แดง เป็นการตัดช่องโอกาสของคนร้ายและเน้นการตรวจให้ทั่วทุกพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์หาข่าวไปด้วย

3. การตรวจสอบจุดประจำจุดตรวจธนาคาร-ร้านทองฯ เป็นการตัดช่องโอกาสคนร้าย และสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน
4. การตั้งจุดตรวจคั่นยานพาหนะ (ว.43) เป็นการรวมกำลังเพื่อตรวจคั่นพาหนะต้องสงสัยที่ผ่านไปมาใช้กำลังสายตรวจตั้งแต่ 2 สายขึ้นไป โดยมีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร (หัวหน้าสายตรวจ) เป็นผู้ควบคุม ณ บริเวณจุดที่เหมาะสม โดยใช้เวลาเท่าที่กำหนด
5. การตรวจสอบรถต้องสงสัยเป็นการตรวจสอบยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ที่พบว่า มีลักษณะที่น่าสงสัย เช่น รถไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน ไม่ใช้แผ่นป้ายทะเบียนของทางราชการ ฯลฯ หรือผู้ขับขี่ มีลักษณะอันน่าสงสัยที่เรียกกันว่าหน้าโจร ้วยโจร รถโจร เป็นต้น โดยเป็นการตรวจสอบ ในขณะที่สายตรวจออกตรวจท้องที่ไปพบรถลักษณะดังกล่าวข้างต้นในพื้นที่
6. การปิดล้อมตรวจคั่นตึกสูงระฟ้า เป็นการตัดโอกาสที่จะเกิดเหตุร้ายต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการตีตึกสูงระฟ้า โดยใช้กำลังสายตรวจอย่างน้อย 2 สาย เข้าทำการตรวจคั่นตามหลักยุทธวิธี เพื่อตรวจหาอาวุธและสิ่งผิดกฎหมาย ในขณะที่ออกตรวจพบตึกสูงระฟ้าที่นัดตีตึกในที่สาธารณะ
7. การปิดล้อมตรวจคั่นสถานที่ซึ่งได้มีการสืบสวนหาข่าวไว้ก่อนแล้ว หรือตามที่ได้รับแจ้ง โดยเลือกช่วงเวลาปฏิบัติตามความเหมาะสม
8. การตรวจคั่นบุคคลต้องสงสัยในที่สาธารณะ เพื่อพบสิ่งของที่มิใช่เป็นความผิด หรือที่ได้มาจากการกระทำความผิด
9. การเยี่ยมเยียนประชาชนเพื่อประชาสัมพันธ์หาข่าวสายตรวจอาจใช้เวลาในขณะที่ออกตรวจตามจุดตรวจผู้แดง หรือบริเวณอื่น ๆ พูดคุยกับประชาชนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หรือหาข่าวต่าง ๆ หรือเรียกว่า stop walk talk
10. การตรวจคั่นพื้นที่ใช้เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างสายตรวจและเป็นการแสดงกำลัง (show of force) ในบริเวณที่ต้องการซึ่งอาจจะเป็นจุดล่อแหลมต่อการก่ออาชญากรรมหรือบริเวณที่ชุมนุมชนก็ได้
11. การตรวจสถานบริการ เป็นมาตรการที่ใช้สายตรวจ ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของสถานบริการต่าง ๆ ในกรณีที่มีสถานบริการตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จำนวนมากเกินความสามารถของหัวหน้าสายตรวจที่จะตรวจสอบให้ทั่วถึงได้ในเวลาอันจำกัด จึงจำเป็นต้องมอบหมายภารกิจในการตรวจสอบเบื้องต้นให้สายตรวจเป็นผู้สังเกต และรายงานหัวหน้าสายตรวจเมื่อพบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมาย

12. การระงับเหตุ สายตรวจมีหน้าที่ในการระงับเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบในพื้นที่ที่ได้รับแจ้งเหตุไม่ว่าจะเป็นการแจ้งด้วยวิธีใด ในกรณีที่ได้รับแจ้งทางวิทยุ จากศูนย์วิทยุ หรือสถานีสายตรวจนั้น ๆ ต้องแจ้งให้ทราบด้วยว่า ต้องใช้เวลาเท่าใดในการเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุ เพื่อศูนย์วิทยุ หรือสถานีสามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้

13. การถวายการรักษาและรักษาความปลอดภัยแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตลอดจน พระบรมวงศานุวงศ์และบุคคลสำคัญ ในกรณีที่มีบุคคล ดังกล่าวเข้ามาในพื้นที่หรือผ่านเขตพื้นที่ เป็นหน้าที่ของหัวหน้าสายตรวจที่จะมอบหมาย ความรับผิดชอบให้สายตรวจต่าง ๆ ทำหน้าที่อารักขาให้ความปลอดภัยจนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ

14. การรักษาสถานที่เกิดเหตุตำรวจสายตรวจจะเป็นตำรวจชุดแรกที่ไปถึงสถานที่เกิดเหตุ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ เพื่อรักษาร่องรอยพยานหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งการแสวงหา พยานบุคคลที่อยู่ในที่เกิดเหตุ เพื่อแจ้งต่อพนักงานสอบสวนเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยทำให้การสอบสวนประสบความสำเร็จ

15. การเข้าจุดกักตัวสกัดจับคนร้ายเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ทั้งเหตุที่เกิดขึ้นภายในเขตท้องที่ของตนเองและในท้องที่ใกล้เคียง

16. การปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของสถานีตำรวจในกรณีที่มีเหตุการณ์บางประเภทเกิดขึ้น

ตำรวจที่สัมผัสใกล้ชิดกับประชาชน คือ ตำรวจสายตรวจ หากจะเปรียบเทียบประชาชนเป็นร่างกาย ตำรวจสายตรวจ คือ เม็ดเลือดขาวที่ทำหน้าที่ตระเวนตรวจตราเพื่อกำจัด เชื้อโรคที่แปลกปลอมเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ เมื่อใดที่เม็ดเลือดขาวมีปริมาณน้อย เชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายจะขยายเติบโตจนเม็ดเลือดขาวต้านทานไม่อยู่ มนุษย์ผู้เป็นเจ้าของร่างกายก็จะไม่สบาย หรือเจ็บป่วยประชาชนมีความต้องการเรียกใช้ตำรวจสายตรวจ เมื่อรู้สึกว่ามีภัยจากอาชญากรรม มากระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตำรวจสายตรวจเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจต้องทำงานตลอด 24 ชั่วโมง งานตำรวจสายตรวจจึงไม่มีวันหยุด ตำรวจสายตรวจ เป็นกำลังส่วนหน้าของโรงพักที่ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองประชาชน หากตำรวจสายตรวจปฏิบัติหน้าที่หย่อนยานเมื่อใด โจรผู้ร้ายก็จะฮึกเหิมไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง

ตำรวจสายตรวจ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของสารวัตรป้องกันและปราบปราม (สวป.) ซึ่งมีหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ ดังนี้

1. ป้องกันการเกิดเหตุร้ายและอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
2. ตัดโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย

3. หาเบาะแสทั้งก่อนเกิดเหตุ กำลังเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ในการกระทำผิดของ
คนร้าย

4. ปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และความร่วมมือจาก
ประชาชน

สุลักษณ์ แจ่มจรัส (2537, อ้างถึงใน ประภาวรรณ เกษมสุข, 2543, น. 28) ได้
กล่าวถึงการจักระบบสายตรวจไว้ว่า การจักระบบสายตรวจท้องที่นั้นมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม
2. เพื่อเป็นการปราบปรามอาชญากรรม
3. เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อย
4. เพื่อเป็นการลาดตระเวนสังเกตการณ์

นอกจากนี้แล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ออกปฏิบัติหน้าที่ยังต้องปฏิบัติภารกิจอีก
หลายอย่าง อาทิ เช่น

1. การให้บริการแก่ประชาชนในขณะออกตรวจ
2. การป้องกันรักษาพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุก่อนที่พนักงานสอบสวนจะเดินทาง
ไปถึงที่เกิดเหตุ

3. การช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยหรือเหตุฉุกเฉิน
4. การช่วยงานสืบสวนของพนักงานสอบสวน

บุคลากรที่จะสามารถปฏิบัติงานสายตรวจให้มีประสิทธิภาพจะต้องรับการคัดเลือก
ทดสอบคุณสมบัติที่จำเป็นอีกส่วนหนึ่ง นอกเหนือไปจากคุณสมบัติทั่วไป เช่น เจ้าหน้าที่สายตรวจ
จะต้องสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในลักษณะที่สุภาพ อ่อนน้อม เป็นบุคคลที่มีความมั่นคง
ทางด้านอารมณ์ กล้าหาญและหนักแน่นพร้อมที่จะทำงานตำรวจ โดยปราศจากอคติใด ๆ มี
ความสามารถ อดทนต่อสิ่งยั่วยุ หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรง พร้อมทั้งมีเชาว์ปัญญาระดับสูง
เพื่อเป็นหลักประกันความสามารถในการเรียนรู้ การสังเกตศึกษาเหตุผลได้โดยฉับไว เป็นต้น

โครงสร้างแบ่งส่วนราชการของกองบัญชาการ ตำรวจนครบาลในปัจจุบัน

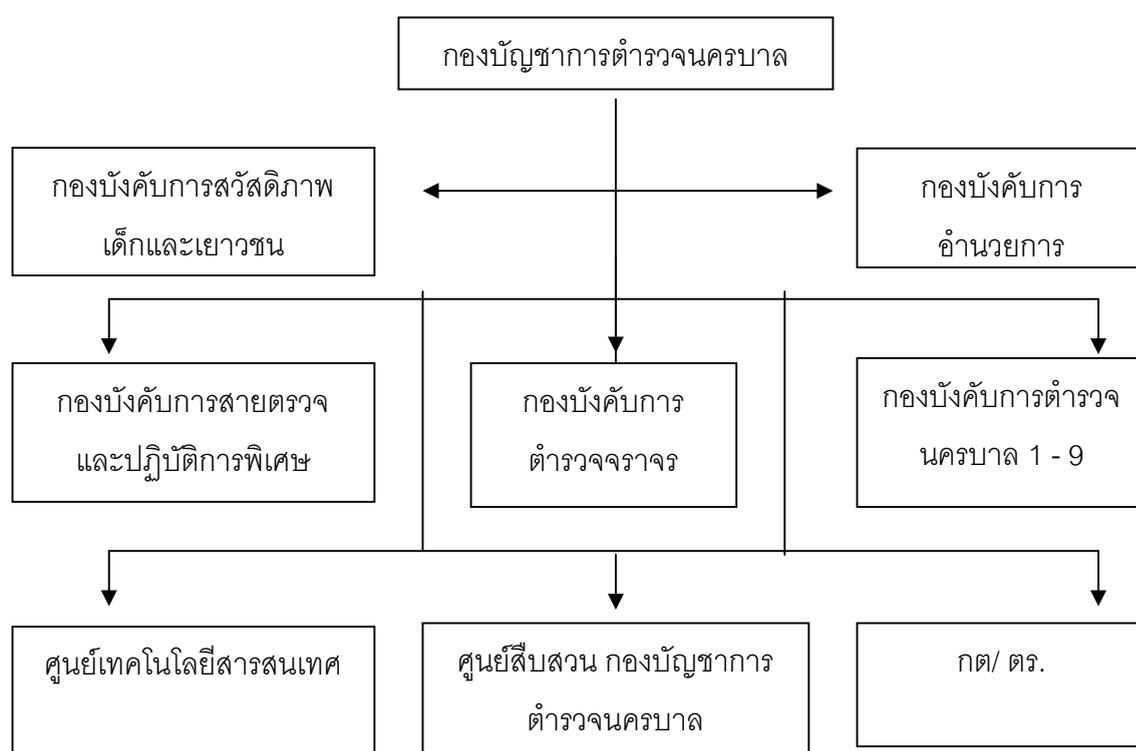
กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมี
หน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อย ป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมภายในเขต
พื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุด มีปริมาณงานในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก

ที่สุด และเป็นเมืองหลวงของประเทศ ได้นำนโยบายในการบริหารงานต่าง ๆ ที่หน่วยเหนือกำหนดไว้มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมอบหมายให้สถานีตำรวจในสังกัดเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งมีการแบ่งหน่วยงานในความรับผิดชอบ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2548 ดังนี้

หน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 เท่านั้นที่มีหน่วยงานในบังคับบัญชาที่เป็นสถานีตำรวจนครบาลทั้งสิ้น 88 สถานี

ภาพที่ 2

โครงสร้างการแบ่งหน่วยงานในกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่มา: กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2551.

ภารกิจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2548 กำหนดอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ดังต่อไปนี้

กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหรือเขตพื้นที่ปกครองดังต่อไปนี้

(ก) กำหนดยุทธศาสตร์ รวมทั้งวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการและหน่วยงานในสังกัด

(ข) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานตำรวจหรือหน่วยงานอื่นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(ค) ควบคุม ตรวจสอบ แนะนำ หน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบงานและบริหารงานบุคคล การเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่และทรัพย์สินอื่นของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

(จ) รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และการให้ความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญ ประชาชน ตลอดจนการให้บริการช่วยเหลือประชาชน

(ช) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญา

(ซ) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

(ฌ) ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการบรรเทาสาธารณภัย

(ญ) ดำเนินการเกี่ยวกับการจราจร

(ฎ) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นหรือชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละพื้นที่

(ฏ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

วัฒนา ไพเราะ (2543, น. 61-63) ได้กล่าวถึงการแบ่งสายงานของสถานีตำรวจนครบาลไว้ ดังนี้

1. งานอำนวยการ ทำหน้าที่เป็นกลไกของสถานีดำรวจในการอำนวยการบริหาร ปัจจัยการบริหารทั้งหลาย และจัดการภารกิจของสถานีดำรวจให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานสอบสวนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในคดีอาญา ให้กับประชาชนที่เข้ามา เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้เสียหายหรือฝ่ายผู้ต้องหาก็ตาม

3. งานสืบสวนเป็นงานที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการป้องกันปราบปราม โดย นอกจากจะกระทำในเชิงรับ คือเมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นก็ออกไปทำการสืบสวนรวบรวมข้อมูลจนกระทั่งติดตามจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษจนได้

4. งานจราจร มีหน้าที่ดังนี้

1) ควบคุม กำกับดูแลการจัดระบบการจราจรให้เกิดความคล่องตัว

2) รณรงค์สร้างวินัยจราจรแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน เพื่อให้ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างจริงจัง

3) ลดอุบัติเหตุจากการจราจรด้วยการป้องกัน

4) ลดปัญหาที่ก่อให้เกิดมลพิษต่าง ๆ จากการใช้รถ เพื่อรักษาสุขภาพแวดล้อม

5) สนับสนุนงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมรวมทั้งการทำผิดเกี่ยวกับรถ

5. งานป้องกันและปราบปราม จัดได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของภารกิจตำรวจ ดังเช่นที่ปรากฏในคำจำกัดความว่าตำรวจ หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

นอกจากนี้ ยังเป็นที่ยอมรับกันในเชิงวิชาการว่า คงไม่มีสังคมใดในโลกที่ปลอดจากอาชญากรรมอย่างแท้จริง แต่ถ้าสังคมใดเกิดขึ้นน้อยมาก มักจะได้รับการชื่นชมยกย่องว่าเป็นสังคมที่เจริญแล้วควรแก่การยึดถือเป็นแบบอย่าง ซึ่งสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะเป็นเช่นนั้นได้ก็คือ สังคมนั้นจะต้องมีการระวังป้องกันที่ดีมากและไม่เปิดช่องโอกาสให้มีการก่ออาชญากรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การป้องกันต้องมาก่อนการปราบปราม ตามหลักการที่ว่ากันไว้ดีกว่าแก้ เช่น การขจัดแหล่งอบายมุขทุกรูปแบบ การจัดสายตรวจที่มีประสิทธิภาพออกตรวจตราให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นต้น ในขณะที่เดียวกันหากจะมีอาชญากรรมใดเกิดขึ้นก็จะต้องมีการปราบปรามอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ เพื่อจะทำให้ประชาชนรู้สึก อบอุ่น และปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในขณะที่เดียวกันประชาชนก็จะให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้วางหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไว้ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 24 บทที่ 1 ข้อ 1 ว่า การป้องกันมิให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นย่อมดีกว่าที่จะปล่อยให้เกิดขึ้นเสียก่อนแล้วจึงค่อยระงับปราบปราม เพราะเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมทำความเสียหายแก่ประชาชนและแก่รัฐไปแล้ว ส่วนการปราบปรามเป็นเพียงการบรรเทาผลร้ายหรือลดความเสียหาย ลงบ้างเพียงบางส่วนเท่านั้น แม้จะได้ผลดีบางรายแต่ความเสียหายก็ได้เกิดขึ้นเสียก่อนแล้ว ดังนั้น ภารกิจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจนครบาลจึงแบ่งออกได้ดังนี้

1. ภารกิจปกติของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประกอบด้วย

- 1.1 ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย
- 1.2 ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย
- 1.3 อำนวยความสะดวกภายในเขตกรุงเทพมหานคร
- 1.4 ดำเนินการอบรมข้าราชการตำรวจให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.5 ป้องกันและปราบปรามการเลียงกาษี
- 1.6 ดำเนินการตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา
- 1.7 ติดต่อประสานกับหน่วยต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บังเกิดผลดีแก่

ทางราชการ

2. ภารกิจพิเศษของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

- 2.1 รักษาความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการเดินขบวนประท้วงของประชาชน หรือข้าราชการในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ
- 2.2 การรักษาความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับการจลาจล
- 2.3 การอารักขาบุคคลสำคัญ
- 2.4 การให้ความปลอดภัยแก่นักทัศนจากต่างประเทศ
- 2.5 การถวายความอารักขาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์

ระบบสายตรวจของกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ระบบสายตรวจในเขตกรุงเทพมหานครโดยกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้กำหนดโครงสร้าง และมาตรการต่าง ๆ ของระบบสายตรวจ ดังนั้นสถานีตำรวจนครบาลจึงได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ระบบสายตรวจ วัตถุประสงค์ของการจัดระบบสายตรวจ ก็เพื่อเป็นการตัดโอกาสการกระทำผิดของคนร้าย สร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งการสืบหาข่าว ระวังเหตุร้าย ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย อุบัติเหตุ และเป็น การสร้างสัมพันธภาพกับประชาชนอีกด้วย ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตำรวจจึงต้องใช้เทคนิควิธีการหลายอย่าง นับตั้งแต่จัดตำรวจสายตรวจออกตรวจพื้นที่ แสดงตัวให้ปรากฏชัดแจ้ง การปรากฏตัวมีมากเท่าใดยิ่งตัดช่องโอกาสการกระทำผิด ดังนั้นสายตรวจจึงต้องออกตรวจตราพื้นที่ตลอดเวลา โดยมีมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1.1 แต่ละสถานีตำรวจนครบาลจะแบ่งพื้นที่ออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ในแต่ละเขตย่อยจะมีสายตรวจจรดจักรยานยนต์อย่างน้อย 1 คันประจำอยู่ในเขตตรวจ เพื่อความรวดเร็วในการเข้าระวังเหตุและมีการตรวจตราที่เข้าถึงตลอด 24 ชั่วโมง

1.2 นอกจากรถจักรยานยนต์ที่จะตรวจอยู่ในเขตย่อยของแต่ละสถานีตำรวจแล้ว จะต้องมียานตรวจจรดยนต์อย่างน้อยอีก 1 คัน ทำการตรวจสนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติของรถจักรยานยนต์สายตรวจในพื้นที่อีกส่วนหนึ่ง

1.3 ในย่านพื้นที่ที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม หรือย่านชุมชนแออัดให้มีสายตรวจเดินเท้าลาดตระเวนตรวจตราในบริเวณใกล้เคียงเพิ่มเติมตามช่วงเวลาที่เหมาะสม

2. ระบบผู้ยาม ผู้ยามเปรียบเสมือนสถานีตำรวจขนาดเล็ก ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างน้อย 2 นายประจำการตลอดเวลา ผู้ยามจึงเป็นหน่วยย่อยของสถานีตำรวจที่จะอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชน เพื่อต้องการสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน ปัจจุบันมีผู้ยามทั่วกรุงเทพมหานครเกือบ 200 ตู้กระจายในชุมชน

3. ระบบตรวจค้น เนื่องจากระบบการคมนาคมพัฒนาไปมาก การเดินทางสะดวกรวดเร็ว เป็นโอกาสให้ผู้กระทำผิดสามารถหลบหนีการจับกุม ตลอดจนการพกพาอาวุธยุทโธปกรณ์ และสิ่งผิดกฎหมายสะดวกยิ่งขึ้น การตรวจค้นยานพาหนะและการสกัดจับกุมคนร้ายที่ใช้ยานพาหนะในการกระทำผิดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม

การตรวจค้นอย่างเป็นระบบ และการประสานการปฏิบัติอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเป็นประจำ พอจำแนกลักษณะได้ดังนี้

3.1 จุดสกัดจับ มีหน้าที่สกัดจับกุมคนร้ายที่ได้ก่อเหตุอาชญากรรมแล้วหลบหนี ทั้งนี้ โดยได้รับแจ้งจากศูนย์วิทยุ จุดสกัดจับแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) จุดสกัดจับถาวร จุดสกัดจับเหล่านี้จะตั้งอยู่บริเวณเขตติดต่อบนนอก กรุงเทพมหานคร เป็นจุดสกัดที่มีลักษณะถาวร มีที่พักอาศัยและมีวิทยุรับส่ง ตลอดจนอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องประจำอยู่ตลอดเวลา

2) จุดสกัดชั่วคราวหรือจุดก้าวสกัด ซึ่งเป็นจุดสกัดที่ประกอบตัวกันขึ้นตามแผนควบคุมเส้นทางหลบหนีของคนร้ายเมื่อได้รับแจ้งเหตุ เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อสกัดตามเส้นทางที่คาดว่าคนร้ายน่าจะหลบหนี จุดสกัดชั่วคราวจะสลายตัวเมื่อคนร้ายถูกจับกุม หรือคนร้ายเปลี่ยนเส้นทางหรือหลบหนีไปได้

3.2 จุดตรวจค้น เป็นจุดที่กำหนดขึ้นตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อระงับยับยั้งและป้องกันเหตุร้าย การพิจารณาจัดตั้งจุดตรวจค้น จะพิจารณาตั้ง ณ สถานที่ล่อแหลมต่อการเกิดเหตุ หรือเป็นเส้นทางที่คนร้ายจะเข้าไปกระทำความผิด หรือเป็นที่ที่คนร้ายจะหลบหนี ปัจจัยสำคัญที่จุดตรวจค้นนี้ประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับจังหวะและช่วงเวลาของการตั้งจุดตรวจค้น

นอกจากระบบสายตรวจที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้ว กองบัญชาการตำรวจนครบาลยังได้กำหนดโครงการ กิจกรรมการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่สำคัญ ๆ ซึ่งโครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจเป็นโครงการหนึ่ง โดยสายตรวจจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

มาตรการป้องกันการโจรกรรมรถยนต์และจักรยานยนต์ ได้กำหนดแนวปฏิบัติเชิงรุกด้วยการเพิ่มความเข้มในการตรวจตราจุดล่อแหลมเป็นพิเศษ การตรวจยึดรถต้องสงสัย การปิดล้อม ตรวจค้นตู้ซอม ร้านค้าของเก่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำการให้ความรู้ ข้อมูลแก่ประชาชนด้วยการทำบัตรหรือสติ๊กเกอร์เตือนภัย ตลอดจนประสานงานกับสื่อต่าง ๆ ตลอดเวลาทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ โดยผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ (สวพ.91, จส.100, ร่วมด้วยช่วยกัน) และองค์กรสาธารณประโยชน์ของเอกชน อาทิ มูลนิธิ อพ.ปร. เขียวขาว เป็นต้น

รถบริการเคลื่อนที่ (รถโมบาย) ซึ่งได้ริเริ่มจัดทำรถบริการเคลื่อนที่ตั้งแต่ 14 ส.ค. 2539 เป็นต้นมา โดยใช้ชุด ตชส. ออกให้บริการประชาชนโดยให้บริการด้านรับแจ้งเอกสารหาย และการประชาสัมพันธ์ แจกเอกสาร คู่มือประชาชนตามย่านชุมชนต่าง ๆ

การรักษาความปลอดภัยบริเวณรถไฟฟ้า และบนรถไฟฟ้า นอกจากสถานีรถไฟฟ้าจะมีกล้องที่วงจรปิดติดตั้งบริเวณชั้น 1 และชั้น 3 บันทึกภาพตลอดเวลาแล้ว จะมี ร.ป.ภ. และพนักงานประจำสถานีผลัดละ 10 คน แต่ละสถานีจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจาก บก.ส.ป.พ. ประจำสถานีละ 1-3 นาย ปฏิบัติหน้าที่ช่วงเวลา 06.00-24.00 น.

สายตรวจเดินเท้าหญิง สายตรวจเดินเท้าหญิง นอกจากเพื่อเป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแล้ว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตรวจค้น และจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นหญิงจะกระทำได้ง่ายและรวดเร็ว โดยปกติแล้วจะจัดข้าราชการตำรวจหญิงที่ผ่านการฝึกฝนควบคุมฝูงชนอย่างน้อยสถานีละ 2 คน และจัดเป็นชุดสายตรวจ 1 ชุด จะประกอบด้วยสายตรวจเดินเท้าชาย 2 นาย และสายตรวจเดินเท้าหญิง 1 นาย

สายตรวจจักรยาน การจัดสายตรวจจักรยานมีความจำเป็นสำหรับพื้นที่ที่ไม่อาจใช้สายตรวจจรยนต์ และรถจักรยานยนต์เข้าทำการตรวจตรา และไม่อาจใช้สายตรวจเดินเท้าเนื่องจากพื้นที่กว้างขวางมาก ดังนั้นจึงใช้สายตรวจจักรยานบริเวณหมู่บ้านจัดสรร สวนสาธารณะขนาดใหญ่ สถานที่จัดงานแสดงสินค้า และชุมชนหนาแน่น เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย

เนื่องจากสภาพแนวเขตและความหนาแน่นของประชากรได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของบ้านเมือง ทำให้การบริการประชาชนและการรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นไปโดยไม่ทั่วถึงและไม่มีประสิทธิภาพจึงได้มีการแบ่งเขต สถานีตำรวจนครบาลใหม่ขึ้นมา คือ สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ซึ่งเดิมที่เป็นพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าว และสถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก

สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ได้ถูกเปิดทำการครั้งแรกเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2537 เวลา 00.01 น. โดยทำการเช่าอาคารพาณิชย์จำนวน 2 คูหา 3 ชั้น ซึ่งเป็นของเอกชนเป็นที่ทำการชั่วคราวซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 24/30 หมู่ 6 ถนนนาคนิวาส ซอยลาดพร้าว 71 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กทม. ต่อมาเพื่อเป็นการรองรับการเพิ่มมากขึ้นของจำนวนประชาชนในพื้นที่ ความรับผิดชอบ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้มาติดต่อราชการได้อย่างเต็มที่ จึงได้ดำเนินการย้ายที่ทำการสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย มาตั้ง ณ ที่ทำการแห่งใหม่ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากซอยโชคชัย 4 ริมถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กทม. โดยทำการปลูกสร้างอยู่ในที่ดินราชพัสดุ ในส่วนอาคารบ้านพักของกองบังคับการตำรวจจราจร โดยได้ถูกเปิดบริการให้แก่ประชาชนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2542 เวลา 12.38 น.

สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย เป็นสถานีตำรวจนครบาลที่จัดตั้งขึ้นจากการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในส่วน of สถานีตำรวจนครบาลลาดพร้าว และสถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเนื่องจากมีพื้นที่การปฏิบัติงานหลายตารางกิโลเมตร และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัย ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต้องออกจากบ้านไปทำงานนอกบ้าน ทำให้ยากต่อการตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวจึงได้มีการกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบใหม่ตามที่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2548 และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป ได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลในส่วน of สถานีตำรวจนครบาล มีเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองภายในเขตพื้นที่ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนการให้บริการด้านต่าง ๆ ของสถานีตำรวจในพื้นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอแก้ไขเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจนครบาลและสถานีตำรวจภูธร ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอำนวยความสะดวกในการให้บริการของประชาชน เพื่อเป็นการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและรวดเร็วอย่างทั่วถึงกัน

เขตพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย

ทิศเหนือ เริ่มจากบริเวณที่ขอบทางเท้าด้านนอกของถนนเกษตรนวมินทร์ฟากใต้ บรรจบกับคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันตก ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เลียบไปตามขอบทางเท้าด้านนอกของถนนเกษตรนวมินทร์ฟากใต้ จนบรรจบกับริมฝั่งคลองเสื่อใหญ่ ฝั่งตะวันออก ทิศตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มจากบริเวณที่ริมฝั่งคลองเสื่อใหญ่ฝั่งตะวันออก บรรจบกับขอบทางเท้าด้านนอกของถนนเกษตรนวมินทร์ฟากใต้ไป

ทางทิศใต้ เลียบไปตามริมฝั่งคลองเสื่อใหญ่ฝั่งตะวันออก บรรจบกับริมฝั่งคลองจั่นฝั่งตะวันออกไปทางทิศใต้ เลียบไปตามริมฝั่งคลองจั่นฝั่งตะวันออก จนบรรจบกับขอบทางเท้าด้านนอกของถนนลาดพร้าวฟากใต้

ทศใต้ เริ่มจากบริเวณที่ขอบทางเท้าด้านนอกของถนนลาดพร้าว ฟากใต้บรรจบกับ
ริมฝั่งคลองจั่นฝั่งตะวันออก ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวขอบทางเท้าด้านนอกของถนน
ลาดพร้าวฟากใต้ จนบรรจบกับริมฝั่งคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันตก

ทิศตะวันตก เริ่มจากบริเวณที่ริมฝั่งคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันตก บรรจบกับขอบทาง
เท้าด้านนอกของถนนลาดพร้าวฟากใต้ ไปทางทิศเหนือเลียบไปตามริมฝั่งคลองลาดพร้าวฝั่ง
ตะวันตก จนบรรจบกับขอบทางเท้าด้านนอกของถนนเกษตรนวมินทร์ ฟากใต้

เขตพื้นที่ในการรับผิดชอบมีแขวงและเขต ประกอบด้วย

แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว

แขวงจรเข้บัว เขตลาดพร้าว

แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย มีพื้นที่ 20.921 ตารางกิโลเมตร มีประชากรมีทั้งสิ้น
256,656 คน ประชากรส่วนใหญ่ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบไม่ได้ย้ายเข้าในทะเบียนบ้านอย่างถูกต้อง
ซึ่งมีมากกว่าประชากรที่มีที่อยู่ ในทะเบียนบ้านเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามอพาร์ทเมนท์
บ้านเช่า หมู่บ้านจัดสรร และย้ายออกไปตามต่างจังหวัด

การจัดสายตรวจ

การแบ่งเขตตรวจของเจ้าหน้าที่สายตรวจ แบ่งเป็น 7 เขตตรวจ ดังนี้

เขตตรวจที่ 1 ทิศเหนือ สะพานข้ามคลองลาดพร้าวถึงถนนนาคนิวาส ทศใต้ คลอง
ลาดพร้าวไปตามถนนสุทธิสารวิจิฉัย จดชอยลาดพร้าว 64 ทิศตะวันตก คลองลาดพร้าวถึง
สะพานข้ามคลองลาดพร้าว ทิศตะวันออก ปากชอยสหกรณ์ 1 ถึงชอยลาดพร้าว 64 เข้าชอยไปจด
ถนนสุทธิสารวิจิฉัย

เขตตรวจที่ 2 ทิศเหนือ คลองอ้ายเล็ก ทศใต้ ปากชอยลาดพร้าว 73 ถึงชอยลาดพร้าว
99 ทิศตะวันออก คลองเกรียงถึงชอยลาดพร้าว 99 ทิศตะวันออกชอยลาดพร้าว 73 จดคลองอ้ายเล็ก

เขตตรวจที่ 3 ทิศเหนือ คลองอ้ายเล็ก ทศใต้ ปากชอยลาดพร้าว 73 ถึงชอยลาดพร้าว
99 ทิศตะวันออก คลองเกรียงถึงชอยลาดพร้าว 99 ทิศตะวันออกชอยลาดพร้าว 73 จดคลองอ้ายเล็ก

เขตตรวจที่ 4 ทิศเหนือ คลองโคกคราม ถึงคลองเสือใหญ่ ทศใต้สหกรณ์ 1 จดถนน
ประดิษฐ์มนูธรรม ทิศตะวันออกคลองเสือใหญ่ถึงคลองอ้ายเล็ก ทิศตะวันตก ชอยสหกรณ์ 1
หมู่บ้านเสนา

เขตตรวจที่ 5 ทิศเหนือ คลองหลุมไผ่ ถึงถนนมัธยม ทศใต้ คลองลาดพร้าว จดถนน
สายแยกเกษตร ทิศตะวันออก แยกเกษตรถึงคลองสามขา ทิศตะวันตก สะพานวังหิน ถึงลาดปลาเค้า 56

เขตตรวจที่ 6 ทิศเหนือ สะพานวังหินถึงหมู่บ้านเสนา ทิศใต้ ห้างจัสโก้ถึงแยกโรงไม้
ทิศตะวันออก ถนนเกษตรถึงแยกโรงไม้ ทิศตะวันตก คลองลาดพร้าวจุดคลองหลุมไผ่

เขตตรวจที่ 7 ทิศเหนือ คลองลาดพร้าว ถึงแยกโรงไม้ ทิศใต้สหกรณ์ชอย 1 ถึงวัด
ลาดพร้าว ทิศตะวันออก แยกโรงไม้

นโยบายสำคัญที่สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย กำลังดำเนินการเป็นพิเศษ

1. โครงการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนและภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐตามโครงการตำรวจต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับทุกหน่วยงาน การผลิตสมาชิกอาสาสมัครประชาชนในรูปแบบชุมชนสัมพันธ์

2. โครงการให้บริการบนสถานีตำรวจ ในความยุติธรรม สะดวก รวดเร็วตามโรงพัก เพื่อประชาชน (ONE STOP SERVICE)

3. โครงการการให้สวัสดิการตำรวจและครอบครัว และพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจ และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้เทียบเท่าสากล

4. โครงการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคดีบางประเภทที่เกิดซ้ำซ้อนในพื้นที่ เช่น คดีลักทรัพย์และจักรยานยนต์ คดีลักทรัพย์ในเคหสถาน

5. โครงการรณรงค์ต่อต้านปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในชุมชน เช่น สถานศึกษา ระดับต่าง ๆ ชุมชนแออัดและโรงงานในพื้นที่

6. โครงการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในด้านการปฏิบัติงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของสถานีตำรวจเนื่องจากสถานีตำรวจนครบาลโชคชัยเป็นสถานีตำรวจที่จัดตั้งขึ้นใหม่

7. โครงการปลูกฝังจิตสำนึก ซึ่งเสริมคุณธรรมจิตใจและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย มุ่งหวังเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการเฉพาะ

8. โครงการประกวดดนตรีโฟล์คของด้านยาเสพติด

จากผลการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ตลอดปีงบประมาณ 2543 ที่ผ่านมาด้วยความตั้งใจจริงและทุ่มเทกับการปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ทำให้สถิติของปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาในด้านต่าง ๆ ลดจำนวนลงอย่างเห็นได้ชัด

จากหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งแบ่งหัวข้อหลักในการประเมินเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่การบริหารงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ ผลงานในพื้นที่และความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ

ปรากฏว่า สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ได้รับคัดเลือกเป็นชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ดีเด่น ประจำปีงบประมาณ 2543 นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลทีมวิทยากรป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมปลายชนะเลิศอันดับ 1 ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ประจำปี 2544 รางวัลดีเด่นสาขาความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ จากคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการบริหารงาน กทม. (ฝ่ายบริหาร) ประจำปี 2545

การแบ่งสายงานภายในฝ่ายตำรวจชุมชนสัมพันธ์

เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายทางด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย จึงได้แบ่งสายงานภายในฝ่ายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ได้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน

หน้าที่ของหัวหน้างานชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์

1. บริหารจัดการบุคลากร

- ในด้านการพิจารณาจัดและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

- ควบคุมตรวจสอบ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

- ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน

- ติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

2. บริหารการจัดเอกสาร

- รวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการออกเยี่ยมชุมชน เช่น สภาพพื้นที่ สถานที่ จำนวนประชากร ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาที่เคยปฏิบัติมาทั้งที่เคยประสบผล สำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

3. บริหารจัดการเยี่ยมชุมชน

- วางแผนการปฏิบัติงาน

- จัดทำแผนตรวจเยี่ยมชุมชนประจำเดือน

- จัดเจ้าหน้าที่ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่ายเข้าตรวจเยี่ยมชุมชนตามที่กำหนด

- สรุปผลการตรวจเยี่ยมชุมชนเสนอผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อให้ทุกฝ่ายทราบเพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

4. บริหารจัดการประสานงานภายในและภายนอก

- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น

- เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ตามที่ได้รับแต่งตั้ง
- ร่วมประชุมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในงานที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย
- แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน

รองหัวหน้าชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์

1. ปฏิบัติงานตามที่หัวหน้าชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์ จัดและมอบหมายให้ดำเนินการแทน
2. ต้องร่วมกับหัวหน้าชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์จัดทำแผนการตรวจเยี่ยมชุมชน
3. ต้องออกตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำรวจชุมชนสัมพันธ์ (รถบริการเคลื่อนที่) ทุกสัปดาห์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง
4. ร่วมกับหัวหน้าชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์ ออกตรวจเยี่ยมเยียนประชาสัมพันธ์ เพื่อรับทราบปัญหาและร่วมแก้ไข้ปัญหาของชุมชนทุกเดือน

เจ้าหน้าที่ชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์

1. ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ หรือตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายสั่งการ
2. เข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์
3. ต้องออกปฏิบัติงานตรวจเยี่ยมชุมชนตามแผนงานที่หัวหน้าชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์กำหนด

4. งานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาสั่ง

ลำดับขั้นตอนการดำเนินการของสำรวจชุมชนสัมพันธ์ มี 7 ข้อ

1. การพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน และร่วมกิจกรรม
2. การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
3. การประชุมวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชน
4. การเตรียมการจัดระบบงาน
5. การแนะนำการให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองตนเอง และชุมชน
6. การจัดระบบการประสานงานร่วมมือระหว่างสำรวจกับประชาชน
7. การติดตามผล การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

หน้าที่ของชุดปฏิบัติการสำรวจชุมชนสัมพันธ์

1. เสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสำรวจ กับประชาชน
2. ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง และชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม และปัญหาอื่น ๆ

3. แสวงหา-ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

8. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

ความหมายของการรับรู้

จิตรา บุญยรัตพันธ์ และคณะ (2535, น. 37) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การสร้างความหมายจากประสบการณ์ โดยการถอดรหัสสิ่งกระตุ้นที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลบางอย่างอาจขยายความได้ว่า การรับรู้ นั้นเกิดจากการที่เราสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเรา และจากการรับรู้ที่เองที่เราได้สร้างความรู้สึกเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของเราขึ้นมา ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการทำงานของระบบประสาทสัมผัสและประสบการณ์ต่าง ๆ ในอดีต และสภาพความจริงใจของแต่ละคนที่แตกต่างกันซึ่งรวมเรียกว่าเป็นกระบวนการรับรู้ โดยนัยนี้ความเป็นจริงของสิ่งหนึ่งสำหรับแต่ละคนจึงอาจแตกต่างกันออกไปเพราะแต่ละคนก็มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน และเมื่อการรับรู้มีความแตกต่างกันมากขึ้นปัญหาก็เกิดขึ้น และสิ่งนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อความเข้าใจและพฤติกรรมที่แสดงออก ถ้าการรับรู้ของบุคคลสองบุคคลต่อของสิ่งเดียวกัน ใกล้เคียงกัน โอกาสที่จะเข้าใจกันและลงรอยกันจะเกิดมาก ในขณะที่เดียวกันถ้าการรับรู้ของบุคคลสองคนนั้นต่อสิ่งของสิ่งเดียวกันเป็นไปคนละทิศทาง ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันได้ในที่สุด

จรรยา เกษโพหนอง (2527, น. 41) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการทางด้านความคิด และจิตใจของคนที่สมองจะต้องแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่มาสัมผัสกับบุคคลแล้วแสดงออกมาอย่างมีจุดหมายโดยมีแรงผลักดันจากการอาศัยความรู้เดิม และประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยทำให้การรับรู้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และการที่บุคคลจะเข้าใจสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะมีเหตุผล หรือไม่มีเหตุผลหรืออาจจะเป็นไปในทางลบหรือทางบวกก็ได้ จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวคิดหรือการรับรู้ นั้น ๆ

สุปราณี จิราภรณ์ (2545, น. 143) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลสำนึก (aware) และมีปฏิกิริยาตอบสนอง (reaction) ต่อสิ่งเร้าโดยปกติเรารับรู้โดยผ่านระบบสัมผัสซึ่งได้แก่ ระบบรีเซ็ปเตอร์ใน ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง และกล้ามเนื้อ ข่าวสารที่ระบบรับสัมผัสรับจากสิ่งแวดล้อมจะถูกส่งต่อไปยังสมอง เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็น การได้เห็น การได้กลิ่น การได้รส ความรู้สึกร้อน หนาว เจ็บปวด ฯลฯ พฤติกรรมความรู้สึก (sensation) เป็นการตอบสนอง

ขั้นแรกสุดของเราต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สมองจะตีความสิ่งที่รู้สึกต่อไปอีกขั้นหนึ่ง เป็นการรับรู้ (perception) ว่าสิ่งที่เห็น ได้ยิน หรือรู้สึกนั้นคืออะไร

รัชนี ประกายพริก (2540, น. 1) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) คือ ขบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราโดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก

กระบวนการรับรู้

จรรยา เกษโพณฑอง (2527, น. 141) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่า จะเกิดขึ้นได้ ต้องประกอบขึ้นด้วย 4 อย่าง คือ

1. การสัมผัส หรืออาการสัมผัส คนเรารับรู้สิ่งเร้าโดยทางหู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง อวัยวะเหล่านี้เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำคัญในการรับสัมผัสแล้วส่งต่อไปเป็นประสบการณ์ทางสมองเพื่อให้เกิดการรับรู้ต่อไป

2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้ากับการรับรู้ตามปกติ บุคคลมักเกิดการรับรู้ได้โดยไม่ต้องสัมผัสกับสิ่งเร้าทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ที่บุคคลได้จากการรับรู้ และเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมสะสมกันเรื่อยมา จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจได้ทันที แม้ว่าจะสัมผัสสิ่งเร้าเพียงบางส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การจัดระเบียบของสิ่งเร้าทำให้มองเห็นภาพส่วนรวมได้ชัดเจน

3. การแปลความหมายของการสัมผัส กับการรับรู้ มักจะดำเนินไปคู่กับการรับสัมผัสเสมอถ้าเราถูกเร้าด้วยสิ่งที่เคยพบเห็นมาก่อน เราก็มักแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้ว

4. ประสบการณ์เดิมกับการรับรู้ในการแปลความหมาย หรือตีความของความรู้สึก จากการสัมผัส เพื่อให้เป็นการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น บุคคลจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง บางทีการขาดความรู้หรือประสบการณ์เดิมก็ทำให้บุคคลเกิดความรู้ที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริงได้มาก

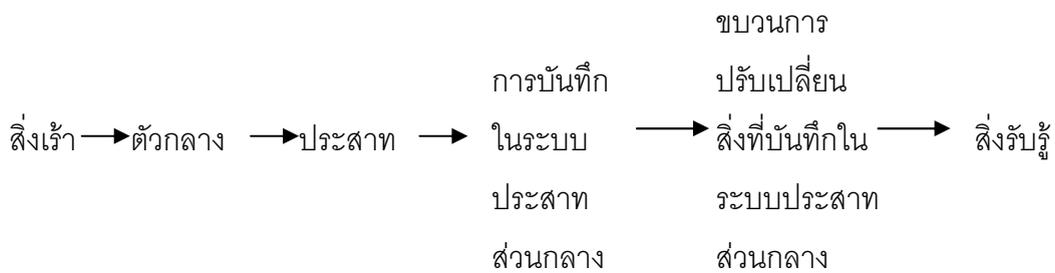
จำเนียร ช่วงโชติ (2516, น. 34) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของบุคคล ซึ่งแสดงได้ตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ 3
กระบวนการระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของบุคคล

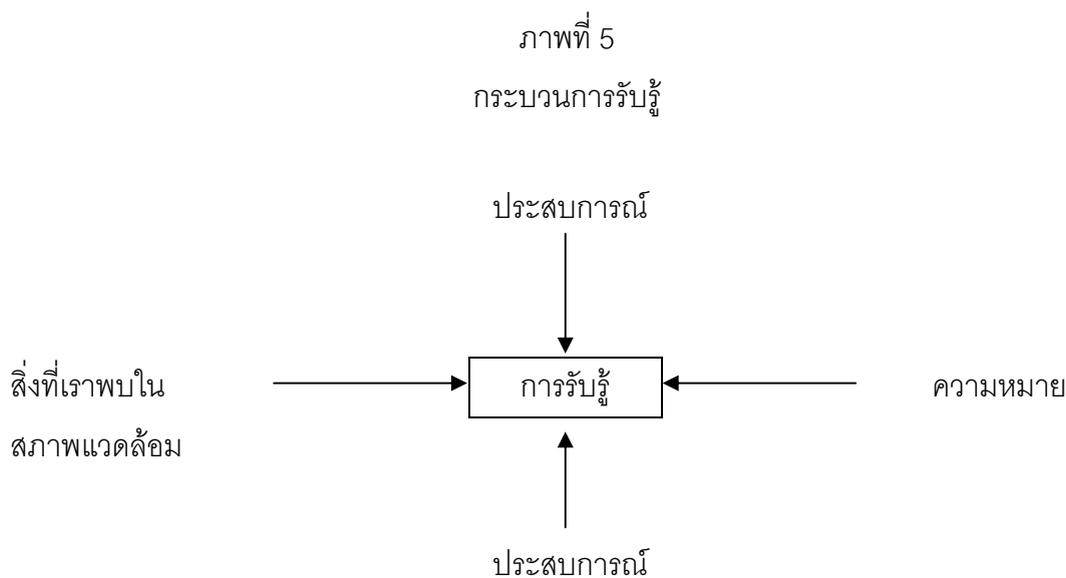

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2530, น. 70) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ว่า อาจเสนอในรูปแบบของแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ 4
กระบวนการรับรู้

ปรมะ สตะเวท (2529, น. 67) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการตีความหมายสิ่งที่เราพบเห็น ซึ่งเรากระทำโดยอาศัยประสบการณ์ของเราเองที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังนี้

ที่มา: ปรมะ สตะเวท, 2529.

การรับรู้ข่าวสาร

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526, อ้างถึงใน วาสนา เสริมศิริ, 2543, น. 25) กล่าวถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารในสังคมว่าจำเป็นต้องมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบทั้ง 4 ประการ คือ มีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) ช่องทาง (Channel) และจุดหมายปลายทาง (Destination) ดังนี้

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึง แหล่งกำเนิดของสารหรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมี 3 ประการ คือ เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร สร้างรหัส จากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

2. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสารที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสารในการวิเคราะห์ตัวองค์ประกอบของสารมีข้อนำพิจารณา 3 ประการ คือ รหัสหรือสัญลักษณ์ของสาร (Message Code หรือ Symbol of Signal) เนื้อหาของสาร (Message Content) และการทำข่าวสาร (Message Treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้มักหมายถึง “เนื้อหาของสาร” ซึ่งหมายถึงข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

3. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel or Medium) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึงผู้รับข่าวสารจากแหล่งสาร ในการรับรู้ข่าวสารนี้ บทบาทของผู้รับสารมี 3 ประการหลัก ๆ คือ รับสาร ถอดรหัสจากสารเพื่อให้ได้ความหมาย และโต้ตอบต่อความหมายนั้นสำหรับช่องทางในการสื่อสารนั้น

ดวงใจ สายชมพู (2525, น. 23) ได้สรุปว่าช่องทางการสื่อสารนี้ควรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ช่องทางที่เป็นสื่อบุคคล (Personal Media) และช่องทางที่เป็นสื่อมวลชน (Mass Communication)

1. สื่อบุคคลเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคล 2 บุคคลหรือมากกว่า ได้แก่ การพูดคุย การติดต่อในชีวิตประจำวัน การสัมภาษณ์ อภิปรายเนื่องจากในชีวิตมนุษย์โดยปกติมีความจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ช่องทางที่เป็นสื่อบุคคล สามารถทำหน้าที่อย่างได้ผลดีใน 2 ลักษณะ คือ

1) ทำหน้าที่การสื่อสารแบบ 2 ทาง ผู้ส่งสารสามารถทราบปฏิกิริยาสะท้อนกลับของผู้รับสารและสามารถปรับปรุงแก้ไขหรือลดอุปสรรคของการสื่อสารที่อาจเกิดขึ้นได้ทันที

2) สามารถโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารเปลี่ยนทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

2. สื่อมวลชน เป็นการส่งข่าวสารไปสู่คนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ด้วยเวลาอันรวดเร็ว โดยผ่านสื่อพิเศษบางอย่างซึ่งจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์

ช่องทางที่เป็นสื่อมวลชน สามารถทำหน้าที่ต่อไปนี้ได้แก่

1) สามารถเข้าถึงประชาชนผู้รับสารจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว

2) สามารถให้ข่าวและความรู้ได้ดี

3) สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ฝังรากลึกได้

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของมนุษย์เกิดจากการได้ประสบการณ์อันได้แก่ การได้รับข่าวสารทั้งจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีผลทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้เกิดความคิดและความเข้าใจ

9. แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัย ได้รับอิทธิพลมาจากลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ซึ่งเป็นผู้จัดลำดับความต้องการของคน จากความต้องการขั้นพื้นฐานจนถึงความต้องการ

ขั้นสูงที่สลับซับซ้อน ขอบเขตและลำดับความต้องการของ Maslow ได้เริ่มต้นจากความต้องการด้านพื้นฐาน หรือความต้องการที่ผลักดันต่อผู้ให้มีชีวิตอยู่ ความต้องการได้รับการตอบสนองก่อนที่ความต้องการทางด้านอื่นจะเกิดขึ้น และต่อเมื่อความต้องการขั้นสูงกว่านั้นจะได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นสูงจึงจะเกิดขึ้นต่อไปอีก

จากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์จึงได้ทำให้เกิดแนวทาง เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้กับประชาชน เช่น การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการฝากบ้านกับตำรวจนั้น ก็ถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นหนึ่งคือความต้องการความมั่นคงปลอดภัยนั่นเอง แต่ปัญหาที่สำคัญ ก็คือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้วิธีการอย่างไร เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้กับประชาชนได้ ซึ่งในงานเขียนของ พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธ์ (2542, น. 116-119) ได้สรุปให้เห็นถึงพัฒนาการของทฤษฎีต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่นำมาปรับใช้ตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ “ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย” ที่เน้นให้ตำรวจแต่งเครื่องแบบออกตรวจตระเวนไปตามพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อแสดงตัวให้คนที่คิดจะกระทำความผิดได้เห็นและเกิดความเกรงกลัว หรือการใช้ “ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม” โดยเน้นความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในสังคม เช่น การติดไฟให้สว่างในยาม ค่ำคืนการติดตั้งสัญญาณระหว่างชุมชนกับสถานีตำรวจใกล้เคียง เป็นต้น

จากทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการดังกล่าว จึงได้นำไปสู่การสร้างความปลอดภัยของประชาชนเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองในชีวิต และทรัพย์สินจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การเพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจการ การกวดขันจับกุมอาชญากรอย่างต่อเนื่องและเด็ดขาด การเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การควบคุมอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

10. โครงการฝากบ้านกับตำรวจ

ความเป็นมาของโครงการฝากบ้านกับตำรวจเริ่มจากการที่ พ.ต.อ.อนันต์ ศรีหิรัญ ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองผู้บังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มดำเนินโครงการฝากบ้านกับตำรวจ ตั้งแต่สมัยที่ พ.ต.อ.อนันต์ ศรีหิรัญ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำกับการที่สถานีตำรวจนครบาลประชาชื่น เนื่องจากได้รับแจ้งจากประชาชนในพื้นที่บ่อยครั้งว่า ถูกคนร้ายเข้ามาโจรกรรมทรัพย์สินภายในบ้าน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลวันหยุด เช่น เทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ พ.ต.อ.อนันต์ ศรีหิรัญ จึงได้ริเริ่มดำเนินโครงการนำร่อง ตั้งแต่เทศกาลปีใหม่ พ.ศ.2543 ต่อมาวันที่ 26-27 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 ได้รับเชิญไปแสดงนิทรรศการในงาน “รวมพลังสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี (Good Governance)

ที่สถานบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จ.นนทบุรี ซึ่งมีประชาชนจำนวนมากให้ความสนใจและลงชื่อสนับสนุนให้ขยายโครงการไปยัง สถานีตำรวจอื่น ๆ ที่มีความพร้อมต่อไป จากนั้นสถานีตำรวจนครบาลประชาชื่นก็ได้รายงานถึง ความต้องการดังกล่าวของประชาชนให้กับ พลตำรวจเอกพรศักดิ์ ดุรงค์วิบูลย์ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในขณะนั้น และได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2543 ให้กองบัญชาการตำรวจนครบาลพิจารณาขยายโครงการฝากบ้านกับตำรวจ ไปยังสถานีตำรวจ อื่น ๆ ที่มีความพร้อมต่อไป จากนั้นทางกองบัญชาการตำรวจนครบาลก็ได้ดำเนินโครงการ ฝากบ้านกับตำรวจตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2543 เพื่อให้ประชาชนฝากบ้านในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2544 และได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

แนวความคิดของโครงการ

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมทั่ว ๆ ไป ของสถานีตำรวจต่าง ๆ คือ การจัด สายตรวจทุกประเภทออกตรวจตราระวังป้องกันตามแผนการตรวจ เพื่อตัดช่องโอกาสในการ กระทำผิดของคนร้าย โดยใช้สถิติอาชญากรรม ช่วงเวลา สถานที่ที่เคยเกิดเหตุ คำร้องเรียน และจุด ล่อแหลมต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ธนาคาร ร้านค้าทอง บั๊มน้ำมัน มินิมาร์ท ซอยเปลี่ยว ย่านชุมชน มาเป็น ข้อมูลในการวางแผนการตรวจ แต่บ้านที่เจ้าของต้องปล่อยทิ้งไว้ โดยไม่มีผู้ดูแลซึ่งเป็นจุดล่อแหลม ที่มีความสำคัญ แต่จะไม่ได้รับการดูแลระวังป้องกันเท่าที่ควร เพราะตำรวจไม่มีข้อมูล ฉะนั้น โครงการ “ฝากบ้านกับตำรวจ” จึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบข้อมูลว่าบ้านใด เป็นจุดล่อแหลม (รู้เป้าหมาย) การตรวจตรา ป้องกันก็จะมีประสิทธิภาพ

หลักการและเหตุผล

การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นการดำเนินงานด้านหนึ่งตาม โครงการ “โรงพักเพื่อประชาชน” ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ทุกสถานีตำรวจ ถือปฏิบัติแต่ในสภาวะปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ตลอดจน การขยายตัวของชุมชน สิ่งปลูกสร้างเพื่อการพักอาศัยย่านชานเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น หมู่บ้าน แฟลต อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม บ้านเช่า เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเป็นสาเหตุ หนึ่งที่ทำให้สถิติอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมีแนวโน้มสูงขึ้น และเนื่องจาก มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไปของสถานีตำรวจต่าง ๆ คือ การจัดสายตรวจ ออก ตรวจตราระวังป้องกันและระวังเหตุตามจุดล่อแหลมต่าง ๆ เพื่อตัดโอกาสในการกระทำผิดของ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนเกิดความอบอุ่นใจ ไม่กังวลใจในขณะที่ไม่อยู่บ้าน
2. เป็นมาตรการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก หวังผลในการป้องกันอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์
3. เป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนอย่างหนึ่ง
4. เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง ความห่วงใยของ กองบัญชาการตำรวจนครบาลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เป็นการจูงใจให้ประชาชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม มากยิ่งขึ้น

เป้าหมายของโครงการ

ที่פקอาศัยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เจ้าของจะต้องทิ้งบ้านไว้ โดยไม่มีผู้อยู่ดูแลในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ของทุกปี
2. ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์
3. วันหยุดราชการอื่น ๆ เช่น ช่วงเทศกาลตรุษจีน ช่วงตรุษสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการ

ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จะต้องทราบและเข้าใจตรงกัน ดังนี้.-

- หลักการและเหตุผลของโครงการฯ
- วิธีการฝากบ้าน เพียงโทรฯแจ้ง สน.ที่บ้านตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบแล้วแจ้งความประสงค์
- เงื่อนไขในการรับฝากบ้าน ได้แก่ ในวันหยุดต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดินทางไปต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

- ปัจจัยที่จะทำให้โครงการฯ เป็นที่ยอมรับ ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์

ผู้บังคับบัญชาาระดับกองบัญชาการตำรวจนครบาล จะช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า ทุกสถานีตำรวจนครบาลมีโครงการ “ฝากบ้านกับตำรวจ” และชี้แจงทำความเข้าใจเข้าไปในทางเดียวกันเมื่อประชาชนสอบถามผู้บังคับบัญชาาระดับกองบังคับการและสถานีตำรวจนครบาลจะต้องประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจให้กับข้าราชการตำรวจในสังกัดทราบเป็นแนวทางเดียวกันสามารถช่วยแนะนำและทำความเข้าใจแก่ผู้ที่สอบถามได้

2. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องให้ความสนใจ เร่งรัด ติดตามการดำเนินการของหน่วยปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

การประชาสัมพันธ์จะใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นหลัก เช่น การแจกใบปลิว แผ่นพับ ก่อนถึงช่วงวันหยุดราชการในเทศกาลต่าง ๆ และมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามทางร่วม ทางแยกทั่วพื้นที่ที่รับผิดชอบ ที่มีประชาชนผ่านไปมาจำนวนมากและสามารถมองเห็นได้โดยง่าย ลักษณะการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชนของโครงการฝากบ้านกับตำรวจ จะไม่ได้อยู่ในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ธุรกิจ เช่น การผลิตสโปตโฆษณาเพื่อทำการประชาสัมพันธ์โครงการโดยเฉพาะแต่นำเสนอในลักษณะของข่าวตามหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ในช่วงที่มีวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบว่าสามารถฝากบ้านให้กับตำรวจได้ ทุกสถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ทุกสถานีตำรวจนครบาล ประชาสัมพันธ์โครงการและวิธีการฝากบ้านให้กับประชาชนทราบ โดยจัดทำแผ่นปลิว แผ่นพับแจกจ่ายตามหมู่บ้าน ที่พักอาศัยในเขตรับผิดชอบ ทั้งจัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ติดตั้งตามจุดที่ประชาชนผ่านไปมามอง เห็นได้ง่าย เพื่อความสะดวกในการฝากบ้าน

3. อบรมชี้แจงเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานทุกนายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามโครงการ “ฝากบ้านกับตำรวจ” และช่วยประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนทราบและใช้บริการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

4. โดยเฉพาะพนักงานวิทยุหรือเจ้าหน้าที่รับโทรศัพท์จะต้องให้รายละเอียดและตอบคำถามต่าง ๆ จากประชาชนได้

5. อบรมชี้แจงผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจตรา ดูแลระวังป้องกัน ทั้งฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายจราจร และเวรอำนาจการ จะต้องมีการตรวจสอบ ข้อมูล และมีการวางแผนจัดการอย่างเป็นระบบก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง

6. รวบรวมข้อมูลของผู้ที่มีความประสงค์จะฝากบ้าน โดยจัดทำสมุดไว้ประจำที่ สถานีตำรวจนครบาลเพื่อให้ได้รายละเอียด ถึงช่วงระยะเวลาที่ไม่อยู่บ้าน ข้อมูลการติดต่อ รวมทั้ง แนะนำเกี่ยวกับการปิดล็อคประตู หน้าต่าง การเก็บรักษาทรัพย์สินการปิดกั้นหุงต้มไฟฟ้าและอื่น ๆ เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมเบื้องต้น สิ่งสำคัญ ข้อมูลต่าง ๆ จะต้องเก็บรักษาไว้เป็น ความลับ

7. นำข้อมูลของบ้านที่ฝาก มาพิจารณาวางแผนการตรวจตราระวังป้องกันให้กับ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายปราบปราม ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายจราจร และผู้ที่ทำหน้าที่เวรอำนาจการ

8. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และพิจารณาแก้ไข รวมทั้งการให้คำแนะนำเพื่อให้ตอบสนองของความต้องการของประชาชนได้เป็น อย่างดี

ขั้นตอนในการเข้าร่วมโครงการฝากบ้านกับตำรวจสามารถทำได้สะดวกโดยใช้ การโทรศัพท์ไปแจ้งกับสถานีตำรวจในพื้นที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เนื่องจากการแจ้งโดยใช้ การโทรศัพท์นั้นเป็นวิธีที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และประชาชนกับตำรวจสามารถสื่อสารกันได้โดยตรง ทำให้ทราบได้ว่าตำรวจที่รับเรื่องไว้ชื่ออะไร นอกจากนี้การใช้วิธีการโทรศัพท์ไปแจ้งก็จะทำให้ ตำรวจสามารถซักถามข้อมูลต่าง ๆ เช่น ที่ตั้งของบ้าน และระยะเวลาที่ไม่อยู่บ้าน รวมทั้งตำรวจ สามารถขอเบอร์โทรศัพท์เพื่อใช้ในการติดต่อจากผู้เข้าร่วมโครงการ และสามารถให้คำแนะนำ ต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมเบื้องต้น และบอกถึงวิธีปฏิบัติอื่น ๆ ในขณะที่ไม่มีคนอยู่ ดูแลบ้าน

ส่วนการแจ้งด้วยวิธีอื่น ๆ ก็มีหลายวิธีแต่ก็มีข้อเสียในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งโดยใช้ วิธีการเขียนจดหมาย ก็อาจจะเกิดปัญหาที่ทำให้ตำรวจไม่ได้รับจดหมาย หรือได้รับจดหมายล่าช้า หรือข้อมูลที่เขียนมาอาจจะไม่เพียงพอ ตำรวจก็ต้องใช้เวลาในการติดต่อกลับไปเพื่อสอบถาม ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งทำให้การทำงานเกิดความล่าช้า

การเดินทางมาแจ้งด้วยตนเองที่สถานีตำรวจ ก็มีข้อดีเหมือนกันกับการใช้โทรศัพท์ คือประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารกับตำรวจได้โดยตรง และให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามที่ตำรวจต้องการ ได้ แต่ข้อเสียก็คืออาจจะมียุุ่มมิฉฉาชีพที่มาดักกรอยู่แถวสถานีตำรวจ เพื่อจับตาดูว่าประชาชน

ที่มาแจ้งเพื่อเข้าร่วมในโครงการมีรายได้ที่น่าจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็อาจจะทำการสะกดรอยตามไปดูว่าบ้านอยู่ที่ไหน และเมื่อสบโอกาสก็จะเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินภายในบ้าน

การแจ้งผ่านทางเว็บไซต์นั้น บางครั้งอาจจะเกิดปัญหาคือ ตำรวจไม่มีเวลาเปิดอ่าน ดังนั้นอาจจะทำให้การทำงานเกิดความล่าช้า เนื่องจากในช่วงใกล้ ๆ วันหยุดเทศกาลต่าง ๆ มักจะมีประชาชนมาแสดงความจำนงเพื่อขอเข้าร่วมในโครงการเป็นจำนวนมาก

หลังจากที่ประชาชนมาแจ้งความจำนงเพื่อขอเข้าร่วมในโครงการแล้ว ตำรวจก็จะทำการสอบถามข้อมูลต่าง ๆ เช่น สถานที่ตั้งของบ้าน วันเวลาในการเดินทางไป-กลับ และขอข้อมูลในการที่จะติดต่อกับผู้เข้าร่วมโครงการ จากนั้นตำรวจจะแนะนำการป้องกันอาชญากรรมเบื้องต้น เช่น ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปิดล็อกประตู หน้าต่าง การปิดก๊าซหุงต้มและเครื่องใช้ไฟฟ้า การเก็บรักษาทรัพย์สิน เป็นต้น โดยข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ตำรวจจะนำข้อมูลของบ้านที่เข้าร่วมโครงการ มาพิจารณาวางแผนการตรวจตราระวังป้องกันให้กับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายป้องกันปราบปราม ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายจราจร ฝ่ายตุลาการและผู้ที่ทำหน้าที่เวรอำนาจการ โดยผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นจะมีการติดตามตรวจสอบ และควบคุมการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และพิจารณาแก้ไขรวมทั้งการให้คำแนะนำ เพื่อให้โครงการฝากบ้านกับตำรวจสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี และสามารถดำเนินโครงการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

มาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับบ้านที่ฝาก

วิธีการรับฝากบ้านเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับโทรศัพท์จะต้อง

- จดรายละเอียดลงในสมุดข้อมูลการฝากบ้าน ให้ครบถ้วน ชัดเจน
- ให้คำแนะนำกับประชาชนว่า ก่อนออกจากบ้านต้องสำรวจทรัพย์สินและให้เก็บไว้

ในที่ที่ปลอดภัย ปิดประตูหน้าต่าง ก๊าซหุงต้มและเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลที่ตำรวจแนะนำจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมเบื้องต้น

- จะต้องเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ
- โทรศัพท์ไปสุ่มตรวจสอบบ้านที่เข้าร่วมโครงการ
- เมื่อครบกำหนดฝาก ตำรวจจะต้องโทรไปตรวจสอบว่าเจ้าของบ้านกลับมาหรือยัง

และทรัพย์สินอยู่ครบหรือไม่ หากเจ้าของบ้านกลับมาแล้วต้องหมายเหตุในสมุดข้อมูล

- และแจ้งให้สายตรวจในผลัดทราบ

การรักษาความลับเกี่ยวกับข้อมูลการฝากบ้าน

- ห้ามนำสมุดข้อมูลออกจากห้อง
- มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบสมุดข้อมูล

- การรายงานให้บอกแต่จำนวน ไม่ต้องบอกรายละเอียด
การแจ้งวิทยุขณะออกตรวจ ไม่ต้องบอกว่าหยุดตรงที่บ้านเลขที่เท่าไร ให้บอกเพียง
ชื่อ ถนน ซอย หมู่บ้าน

ระยะเวลาในการดำเนินการ

นับตั้งแต่ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2544 เป็นต้นไป เน้นเทศกาลปีใหม่ และเทศกาล
สงกรานต์

งบประมาณ

หน่วยปฏิบัติได้รับงบประมาณจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองบัญชาการตำรวจนครบาล

การประเมินผล

ประเมินผลทุก ๆ หลัง ช่วงวันหยุดเทศกาลและเมื่อครบระยะเวลา 6 เดือน หรือ 1 ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปราม
อาชญากรรมมากขึ้น
2. ประชาชนเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมากขึ้น
3. เป็นการแสวงหาความร่วมมือ จากประชาชนได้เป็นอย่างดี
4. เป็นมาตรการควบคุม สถิติการเกิดอาชญากรรม ประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินใน
เคหสถานได้เป็นอย่างดี

5. ประชาชนสามารถใช้เบอร์โทรศัพท์ จากป้ายประชาสัมพันธ์ในการแจ้งเหตุหรือ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองบัญชาการตำรวจนครบาล (2529-2530) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของ ประชาชนผู้พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจนครบาล พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจนครบาล ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมจำแนกได้ ดังนี้

ผลการปฏิบัติระดับดี มี 6 ประการ ได้แก่

1. การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการแจ้งเหตุด่วน เหตุร้ายต่อตำรวจนครบาล
2. การเอาใจใส่และดำเนินการปราบปรามการพนัน
3. การจัดสายตรวจให้ปรากฏแก่สายตาประชาชนเพื่อสร้างความอบอุ่นใจแก่ประชาชน
4. การเอาใจใส่และดำเนินการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ
5. การตั้งด่านตรวจมีการพิจารณาตั้งตามจุดต่าง ๆ ด้วยความเหมาะสม
6. ความสนใจในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นบุคคลผู้ต้องสงสัยหรือการค้นอาวุธของตำรวจที่ด่านตรวจ

ผลการปฏิบัติระดับที่ต้องมีการปรับปรุงอีกมากมี 10 ประการ ได้แก่

1. ความเพียงพอของตู้ยามและจุดสกัด
2. การเอาใจใส่และกวาดขันไม่ให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถานบริการต่าง ๆ
3. การเอาใจใส่และดำเนินการปราบปรามการโชว์เปลือยหรือโชว์ลามกตามสถานบริการ
4. การเอาใจใส่และดำเนินการปราบปรามการค้าประเวณีตามสถานบริการ
5. ผลการปฏิบัติงานของตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในตู้ยามและจุดสกัด
6. เมื่อมีคดีเกิดขึ้นมีการดำเนินการในการจับกุมคนร้ายด้วยความรวดเร็ว
7. เมื่อมีคดีเกิดขึ้นความเอาใจใส่ในการติดตามจับกุมคนร้าย
8. ความรวดเร็วในการไปถึงที่เกิดเหตุของตำรวจ หลังจากได้รับแจ้งเหตุ

9. การจัดสายตรวจให้ปรากฏแก่สายตาประชาชนเพื่อเปิดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย

10. ความเพียงพอของด้านตรวจ

ศศิวิมล ปาลศรี (2538) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ เอกชนและรัฐวิสาหกิจในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน คือ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน มีพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง รับทราบข่าวสารการรณรงค์จากสื่อมวลชนในระดับต่ำ มีความรู้และพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดในระดับสูง มีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารรณรงค์จากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ต่อการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ทัศนคติต่อการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

ปิยะ อุทาโย (2539) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการงานตำรวจผลการศึกษา พบว่า

1. งานสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน

1.1 กิจกรรมงานสายตรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.6 พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ออกตรวจตราตามถนน ตรอก ซอย ในขณะที่กลุ่มที่มีความพอใจมากก็มีจำนวนไม่น้อย คือร้อยละ 29.9 ส่วนที่ไม่พอใจมีร้อยละ 20.1 และไม่พอใจมากมีเพียงร้อยละ 2.4 เท่านั้น

1.2 กิจกรรมงานแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในด้านการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าในกิจกรรมย่อยด้านการพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 16.4 มีความพอใจมาก ส่วนที่พอใจก็มีถึงร้อยละ 50.4 ที่ไม่พอใจและไม่พอใจมาก เมื่อเทียบสัดส่วนกัน

แล้วก็มีน้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด คือมีเพียงร้อยละ 29.4 เท่านั้นไม่พอใจและร้อยละ 1.6 ที่ไม่พอใจมาก

1.3 กิจกรรมงานสอบสวน เมื่อใช้คำถามว่ามีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดต่อการรับแจ้งความของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีตำรวจนครบาล เป็นตัวแทนของคำถามในกิจกรรมงานสอบสวน พบว่ามีเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่พอใจต่อการรับแจ้งความของตำรวจ กิจกรรมงานสืบสวนพบว่า ในด้านการติดตามจับกุมคดีสะเทือนขวัญที่เป็นที่สนใจของประชาชนปรากฏว่าส่วนใหญ่ยังไม่พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนครบาลในด้านนี้

2. งานบริการประชาชน

2.1 กิจกรรมงานจราจร โดยสรุปพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนครบาลในด้านการจราจร

2.2 กิจกรรมงานกิจการพิเศษ จากการสอบถามเห็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับภารกิจในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีเหตุต่าง ๆ พบว่า มีความพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนครบาลในด้านนี้อยู่ในระดับสูง

2.3 กิจกรรมงานให้บริการบนสถานีตำรวจ ซึ่งเกี่ยวกับกิจกรรมการให้บริการโดยทั่วไปบนสถานีตำรวจ เช่น การต้อนรับทักทาย การให้คำตอบเมื่อมีการสอบถามปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความพอใจ

วรพงษ์ วงศ์ศิริ (2539) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนังศรีสะเกษ ภายใต้โครงการโรงพักของเรา ผลการศึกษา พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนังศรีสะเกษภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าสถานภาพสมรส อาชีพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ด้านอาชญากรรม ประสบการณ์ด้านการบริการ และความรู้เกี่ยวกับโครงการโรงพักของเรา ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการให้บริการสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนังศรีสะเกษ และพบว่า เพศ อายุ รายได้ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการให้บริการสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนังศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โสภิตสุตา มงคลเกษม (2539) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการคาดเดาเชิงอันตรายของผู้ขับขีรถยนต์ในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ ผู้ขับขีรถยนต์ในกรุงเทพมหานครซึ่งภายในตัวรถมีเข็มขัดนิรภัยติดตั้งอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ขับขีรถยนต์ประเภทรถเก๋ง กลุ่มผู้ขับขีรถยนต์ประเภทรถตู้ กลุ่มผู้ขับขีรถยนต์

ประเภทกระบวนกรทุก กลุ่มผู้ขับขี่รถยนต์ประเภทรถแท็กซี่ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร อาชีพ รายได้ และการขับขี่รถยนต์ต่างประเภทกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเข็มขัดนิรภัย อายุ สถานภาพ การสมรส อาชีพ ประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุทางรถยนต์ และการขับขี่รถยนต์ต่างประเภทกัน มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเข็มขัดนิรภัย การศึกษา อาชีพ รายได้ และการขับขี่รถยนต์ต่าง ประเภทกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการคาดเข็มขัดนิรภัย การศึกษา อาชีพและการขับขี่ รยนต์ต่างประเภทกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัย พฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัย ผู้ขับขี่รถยนต์ที่มี ทัศนคติต่อการคาดเข็มขัดนิรภัยต่างกันมีพฤติกรรมการคาดเข็มขัดนิรภัยต่างกัน

นิรันดร์ ทองหอม (2540) ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและ การใช้บริการจัดหางานของกรมการจัดหางานของผู้หางานในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัย เชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ ผู้ที่หางานในบริษัทจัดหางานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว วิทยุและโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติ การเปิดรับข่าวสารจากสมาชิกในครอบครัว ญาติ บุคคลรู้จักเจ้าหน้าที่ ป้ายประกาศ แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วารสารหรือนิตยสาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้บริการจัดหางาน ความรู้มี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติแต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการ ส่วนทัศนคติมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้บริการ

วินัย อินทรีย์ (2541) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของ สถานีตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาลลุมพินี ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึง พพอใจของประชาชนผู้รับบริการต่อการให้บริการของสถานีตำรวจโดยภาพรวมมีความพึงพอใจ ระดับปานกลาง และพบว่าผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถานีตำรวจอยู่ใน ระดับสูง ได้แก่ การปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเสมอภาค ความมีมนุษยสัมพันธ์ของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ความเอาใจใส่ดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความสะดวกของการรับบริการด้าน ต่าง ๆ และพบว่า เพศ อาชีพ รายได้ และประสบการณ์ด้านการติดต่อราชการที่สถานีตำรวจของ ประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการให้บริการ และพบว่าอายุ ระดับการศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการให้บริการของ สถานีตำรวจ

สุวัฒน์ ตันติมาสน์ (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ ผลปรากฏว่าปัจจัย ภูมิหลังมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ได้แก่ อายุ การประสบเหตุมีคามสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ระดับความนัยสำคัญที่ 0.05 และความพึงพอใจในการทำงานของสายตรวจมีความสัมพันธ์กับการประสบเหตุอาชญากรรม และการรู้จักเจ้าหน้าที่ สายตรวจ นอกจากนี้พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจและอบอุ่นใจเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจออกตรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเชื่อว่าการปรากฏตัวของสายตรวจมีผลต่อการยับยั้งการเกิดอาชญากรรม

วิโรจน์ อรุณมานะกุล (2542) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์: กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ไขปัญหาสังคม ด้านการรักษาความสงบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเพื่อเป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมตำรวจสัมพันธ์ ตลอดจนแนวทางการพัฒนางานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ทั่วไป ซึ่งเน้นว่าตำรวจและประชาชนเป็นเสมือนบุคคลเดียวกัน ประชาชนคือกำเนิดของตำรวจ และตำรวจก็คือประชาชนพลเมืองของชาติ และใช้ทฤษฎีการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นตัวบุคคลเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอบายมุข ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาจราจร และปัญหาอัคคีภัย นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจและประชาชนด้วย

สุกฤษฎ์ โคกสำโรง (2543) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการจราจรในเขตเทศบาลอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลอุบลราชธานี เห็นว่าปัญหาการจราจรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการจราจรในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจราจรในเขตเทศบาลนครอุบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจราจรในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน

อิทธิพล จันทรศรีบุตร (2543) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจ โรงพักเพื่อประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของประชาชน ส่วนเพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย และ ความรู้ความเข้าใจในโครงการพัฒนาสถานีตำรวจ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

อาณัติ ว่องอมรนิธิ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและทัศนคติ พฤติกรรมของผู้ซื้อสลาก จากโครงการรณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ซื้อสลาก ไม่ให้ซื้อสลากเกินราคา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ซื้อสลากส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ต่อเนื่อง ระดับการรับรู้และเข้าใจโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสลากเกินราคา และระดับการรับรู้และเข้าใจโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

พิสิฐฐ โปรงรุ่งโรจน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้นโยบายตัดแต่็มใบขับขี่ และพฤติกรรมการขับรถของผู้ขับขี่ยานพาหนะในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยคือ ผู้ขับรถในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ กลุ่มผู้ขับขี่รถยนต์นั่งส่วนบุคคล กลุ่มผู้ขับขี่รถตู้ กลุ่มผู้ขับขี่รถรับจ้าง กลุ่มผู้ขับขี่รถโดยสาร จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา 400 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ขับขี่ยานพาหนะในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีประสบการณ์ในการขับรถเป็นเวลา 4-6 ปี และเกือบครึ่งหนึ่งที่นาน ๆ ครั้งเคยถูกจับกรณีทำผิดกฎจราจร การรับรู้นโยบายตัดแต่็มใบขับขี่ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับจากสื่อเฉพาะกิจ คือ แผ่นป้ายมากที่สุด โดยเนื้อหาข่าวสารต้องการก่อให้เกิดสำนึกในโทษของการไม่ปฏิบัติตามมากที่สุด ผู้ขับขี่ยานพาหนะในกรุงเทพมหานครมีจิตสำนึกต่อความปลอดภัยอยู่ในระดับกลาง มีความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรในระดับกลาง มีทัศนคติต่อนโยบายตัดแต่็มใบขับขี่ในเชิงบวก และพฤติกรรมการขับรถผิดกฎจราจรภายหลังประกาศใช้นโยบายตัดแต่็มใบขับขี่อยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้ทางกองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งที่ฝากและไม่เคยฝากบ้านกับตำรวจ ในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการฝากบ้านกับตำรวจ จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 จำนวน 1,570 ราย

ครั้งที่ 2 เดือนมกราคม พ.ศ. 2545 จำนวน 1,283 ราย

ครั้งที่ 3 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 1,445 ราย

ผลการสำรวจเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์มาก และเมื่อให้บริการหลาย ๆ ครั้งประชาชนก็ยิ่งเห็นว่ามีประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนเห็นว่ามีประโยชน์มาก ร้อยละ 83.12 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 94.85 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 94.94

ผลการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตามโครงการฝากบ้านกับตำรวจ พบว่า มีความพึงพอใจเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนมีความพึงพอใจมากร้อยละ 78.92 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 85.03 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 86.64

ผลการสำรวจเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะฝากบ้านกับตำรวจ ในกรณีที่ไม่มีคนอยู่ดูแลบ้านพบว่า มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนมีความตั้งใจที่จะฝากแน่นอน ร้อยละ 87.93 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 95.71 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 95.29

ผลการสำรวจเกี่ยวกับสาเหตุที่ประชาชนจะฝากบ้านกับตำรวจ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะฝากบ้านกับตำรวจ เนื่องจากสาเหตุที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัดมากที่สุด และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนจะฝากบ้านกับตำรวจเนื่องจากสาเหตุที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัด ร้อยละ 49.30 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 86.88 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 89.02

ผลการสำรวจเกี่ยวกับวิธีการแจ้งฝากบ้านกับตำรวจของประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการโทรศัพท์ไปแจ้งตำรวจที่สถานีตำรวจ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนใช้วิธีการโทรศัพท์แจ้งเพื่อเข้าร่วมโครงการร้อยละ 41.73 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 90.93 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 90.40

ผลการสำรวจเกี่ยวกับการรับทราบของประชาชนว่า กองบัญชาการตำรวจนครบาลมีโครงการฝากบ้านกับตำรวจ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ของสถานีตำรวจ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ของสถานีตำรวจ ผลการสำรวจครั้งแรกประชาชนทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ของสถานีตำรวจ ร้อยละ 29.87 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 39.67 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 46.22

ผลการสำรวจเกี่ยวกับสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ เรื่อง การประชาสัมพันธ์ ผลการสำรวจครั้งแรกร้อยละ 65.55 ครั้งที่ 2 ร้อยละ 70.45 ครั้งที่ 3 ร้อยละ 69.48

สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2545) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามโครงการตำรวจชุมชน ตำบลสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพเกี่ยวกับอาชญากรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตำรวจชุมชนตำบลมีน้อย ส่วนในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการตำรวจชุมชนตำบล และการให้บริการต่าง ๆ ที่มีโครงการตำรวจชุมชนตำบล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการนี้ และเห็นว่ามิใช่ประโยชน์ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม และพบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพประสิทธิภาพเกี่ยวกับอาชญากรรมมีส่วนร่วมของประชาชน ความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อโครงการตำรวจชุมชนตำบล และการบริการที่ประชาชนได้รับแตกต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามโครงการตำรวจชุมชนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จักรพันธ์ ศิริธัญญาลักษณ์ (2547) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก และพบว่าความพึงพอใจด้านการให้บริการตามโครงการฝากบ้านกับตำรวจ อยู่ในระดับมาก สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่ครอบครัวเข้ามาพักอาศัย ในกรุงเทพมหานคร และจำนวนครั้งที่เคยฝากบ้านกับโครงการฝากบ้านกับตำรวจต่างกัน มีความพึงพอใจของประชาชนกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าเพศ อาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจของประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจไม่แตกต่างกัน

ชาติชาย ตลุนจันทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจสถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อโครงการฝากบ้านกับตำรวจ ในปัจจัยด้านความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวิธีการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริการและการอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ด้าน

ประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลางและด้านการเฝ้าระวังของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ มีแนวความคิดในการศึกษาวิเคราะห์สามารถเขียนกรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

